Бугун В. И. Ленин туғилган кунга 117 йил тўлди

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 92 (19.763). 1987 йил 22 апрель, чоршанба • Баҳоси 3 тийин.

ЯШАСИН МАНГУ БАРҲАЁТ РЕВОЛЮЦИОН ТАЪЛИМОТ— МАРКСИЗМ-ЛЕНИНИЗМ!

(КПСС Марказий Комитетининг 1987 йил 1 Май Чақириқларидан).

Владимир Ильич ЛЕНИН

Рассом П. ВАСИЛЬЕВ.

БУЮК БУНЁДКОРЛИК КУЧИ

Бугун қутлуғ сана. Улуғ Октябрь Ватани, социализм мамлакатлари халқлари, бутун прогрессив инсоният буюк инсон, мутафаккир ва революционер Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 117 йиллигини нишонламоқда. Бу қутлуғ сана ҳар йилдагидек қилган ишларимизни, бунёдкорлик кучимизни, ўй ва режаларимизни яна бир бор ленинчасига кўрикдан ўтказиш шиори остида нишонланаётир.

В. И. Ленин туғилган куннинг 117 йиллигини совет халқи улуғ доҳий барпо этган Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XXVII съезди, унинг ғоявий ва мантиқий давоми бўлган партия Марказий Комитети 1987 йил январь Пленуми қарорларини муваффақиятли бажаришга қатъий азму қарор қилган шароитда нишонламоқда. Асримизнинг буюк воқеаси — Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 70 йиллиги байрамига қизғин тайёргарлик эса Ватанимиз бахт-саодати йўлидаги меҳнат ғайратига алоҳида жўшқинлик бағишламоқда.

В. И. Лениннинг буюк даҳо кучи туфайли бизнинг мамлакатимизда жаҳон тарихида биринчи марта меҳнат аҳли, унинг манфаатлари ва эҳтиёжлари давлат сиёсатининг марказига қўйилди. Совет Иттифоқи социалистик қурилиш йилларида сиёсий, иқтисодий, социал ва маънавий тараққиётда мислисиз катта муваффақиятларга эришди. КПСС раҳбарлигида совет халқи социализм қурди, Улуғ Ватан урушида фашизм устидан ғалаба қозонди, халқ хўжалигини қайта тиклади ва мустаҳкамлади, Ватанни қудратли давлатга айлантирди.

Бизнинг муваффақиятларимиз, шубҳасиз, жуда катта, улуғвор. Биз ундан ҳақли равишда фахрланамиз. Айни вақтда бу муваффақиятлар — ҳозирги планларимиз, истиқбол режаларимизни рўёбга чиқаришнинг пухта замини эканлигини яхши биламиз. Худди шу жиҳатга кўра партия ҳаётнинг бутун тўлалигини ва мураккаблигини аниқ кўра билишга, ҳар қандай, ҳатто энг улуғвор ютуқлар жамият тараққиётидаги зиддиятларни, хато ва нуқсонларимизни панада қолдирмасликка даъват этмоқда. «ҲОЗИР БИЗ ЎЗ ВАЗИФАЛАРИМИЗНИ КЕЧАГИДАН КЎРА АНИҚРОҚ, КОНКРЕТРОҚ, РАВШАНРОҚ БИЛАМИЗ, — ДЕГАН ЭДИ ВЛАДИМИР ИЛЬИЧ, — БИЗ ЎЗ ХАТОЛАРИМИЗНИ ТУГАТИШ УЧУН УЛАРНИ ОЧИҚ КЎРСАТИШДАН ҚЎРҚМАЙМИЗ. БИЗ ЭНДИ ПАРТИЯНИНГ БУТУН КУЧИНИ УНИ ЯНАДА ЯХШИРОҚ УЮШТИРИШГА, ПАРТИЯ ИШИНИНГ СИФАТ ВА МАЗМУНИНИ КЎТАРИШГА, ОММА БИЛАН ЯҚИНРОҚ АЛОҚА БОҒЛАШГА, ИШЧИЛАР СИНФИНИНГ ЯНАДА ТЎҒРИРОҚ ВА ЯНАДА АНИҚРОҚ ТАКТИКА ВА СТРАТЕГИЯСИНИ ИШЛАБ ЧИҚИШГА ҚАРАТАМИЗ».

КПСС совет жамияти ҳаётидаги ҳозирги революцион, бурилиш босқичини худди шундай кенг маънода, ленинчасига талқин этиб, мамлакатни социал-иқтисодий ривожлантиришни жадаллаштириш концепциясини илгари сурди. Бу концепция партия XXVII съездида, Марказий Комитетнинг 1987 йил январь Пленумида янада ривожлантирилди.

Съезддан кейин ўтган вақт жўшқин меҳнат, Ильич сўзлари билан айтганда, оригинал тарихий вазифа устида мустақил ишлаш даври бўлиб, ҳаётимизда чуқур из қолдирмоқда. Экономикада ижобий силжишлар юз бермоқда, ўз мамлакатининг хўжайини эканлик туйғуси мустаҳкамланмоқда, ҳаётимизда демократия тобора кенгаймоқда. Актив социал сиёсат самаралари тобора яққол кўринмоқда. Буларнинг ҳаммаси қайта қуриш ҳаётимизнинг ҳамма жабҳаларида ўзига тобора кенг йўл очаётганлигининг тасдиғидир.

Қайта қуришнинг чуқур маъноси социализм кўпроқ бўлсин, демакдир. Бинобарин, социализм имкониятларини кўпайтириб, Ватанимизни XXI асрга қудратли, гуллаб-яшнаган давлат тарзида етказиб бориш — ҳаммамизнинг бурчимиздир.

Ҳозир юз бераётган чуқур ўзгаришлар йўли партия ва халқ томонидан баҳамжиҳат танланган йўл. Лекин баъзан турғунлик ва хотиржамлик кайфияти ҳам учраб қолмоқда. Ҳамма нарса эски изга тушиб кетади, деган кайфиятдаги кишилар ҳам бор. Ҳеч қачон бундай бўлмайди. Белгиланган мақсадга эришишда қатъият ва изчиллик бўлади. Зотан, ташаббус ва масъулият, танқид ва ошкоралик, демократия ва интизом —бизнинг сиёсий ва ахлоқий позициямиз, социалистик тузумни ривожлантиришнинг самарали воситаси фақат шундай бўлади.

В. И. Ленин таълим берганидек, принципиал нуқтаи назардан ҳам, амалий нуқтаи назардан ҳам иқтисодий бурилиш бизнинг учун энг тўғри ишдир. Шунинг учун ҳам экономикада юксак марраларни эгаллаш, корхоналарни хўжалик юритишнинг янги методларига ўтказишни кенг йўлга қўйиш, маҳсулот сифатини кескин ошириш йўли изчиллик билан амалга оширилаётир.

Улуғ доҳий васиятларига амал қилиб, партия инсон омилини активлаштиришни ҳаётимизнинг ҳамма томонларини такомиллаштиришнинг қонуний натижаси деб билади. Шунинг учун ҳам кишиларнинг конкрет талаб ва эҳтиёжлари, манфаатлари, маънавий-ахлоқий жиҳатдан муттасил камол топиб бориши тўғрисида ғамхўрлик қилиш партия, совет, хўжалик ташкилотлари, касаба союзлари, комсомолнинг доимий диққат-марказида бўлмоғи лозим. Зеро, Владимир Ильич сўзлари билан айтганда, социал масалаларга, илм-фанга, маданиятга эътиборни кучайтириш — бу энг яхши сиёсат, энг яхши хўжалик юритишдир.

Ўзбекистон бошқа қардош республикалар қатори Коммунистик партиянинг ленинча миллий сиёсати тантана қилган диёрдир. Улуғ Ленин даҳосидан баҳраманд катта оғамиз рус халқи ва мамлакатимиздаги бошқа қардош халқларининг катта ва беғараз ёрдами туфайли республикамиз халқлари ижтимоий-сиёсий, иқтисодий ҳаётнинг кенг йўлига кирдилар. Эндиликда улар КПСС XXVII съезди, партия Марказий Комитети Пленумлари қарорларини астойдил амалга оширмоқдалар. Куни кеча улуғ доҳий таваллудининг 117 йиллигига бағишланган анъанавий шанбаликда ажойиб меҳнат кўтаринкилиги намойиш этилди. 9 миллиондан кўп киши меҳнат байрамида қатнашди. Шу куни ишлаб топилган 7 миллион 600 минг сўмдан зиёд маблағ беш йиллик фондига ўтказилди.

КПССнинг жанговар ва илғор отрядларидан бири — Ўзбекистон Коммунистик партиясининг бутун фаолияти бугунги кунда меҳнат зафарларини кўпайтиришга, республикада социал-иқтисодий, маънавий-сиёсий юксалишни янада оширишга қаратилмоқда. Зотан, КПСС Марказий Комитетининг ёрдами, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XVI пленумидан кейин камчиликларни бартараф этиш юзасидан кўрилган чоралар республикада вазиятни соғломлаштиришга ёрдам берди. Иқтисодий ва социал ҳаётда, ташкилотчилик ва сиёсий ишларда дастлабки ижобий ўзгаришлар кўзга ташланмоқда.

Республика партия ташкилоти ўз фаолиятининг услуб ва методларини қайта қуриш, кадрлар билан ишлашни такомиллаштириш асосида социал-иқтисодий ривожланишни жадаллаштиришга собитқадамлик билан эришиш йўлини изчиллик билан олиб бормоқда. Бу эса Ўзбекистон меҳнаткашларининг қардош совет халқларининг аҳил оиласида бундан буён ҳам янгидан-янги меҳнат ғалабаларига эришувининг ишончли гаровидир.

Инсоният тарихининг ҳозирги даври тинчлик ҳақида В.И. Ленин имзолаган Декретдан бошланган. Тинчлик, озодлик, инсонпарварлик байроғи партиямиз, Совет мамлакати қўлида мағрур ҳилпираб турибди. Совет Иттифоқи томонидан Ер юзида тинчликни сақлаб қолиш, бутун халқаро вазиятни соғломлаштириш юзасидан илгари сурилаётган янги-янги таклифларни жаҳон жамоатчилиги кенг маъқулламоқда. Бу — В. И. Ленин асос солган ички ва ташқи сиёсатнинг жозиба кучи ошиб бораётганлигининг ёрқин далилидир. Бу ленинча бунёдкорлик кучимиз хосиятидир.

Ленинизмга садоқат

Тарихда шундай номлар ва воқеалар борки, улар ўз миқёслари ҳамда одамларнинг ақли ва қалбига чуқур таъсири жиҳатидан ўтмишгагина эмас, шу билан бирга ҳозирги даврга ҳам мансубдир. Гениал мутафаккир, матонатли революционер, Коммунистик партия ва жаҳонда биринчи социалистик давлат асосчиси Владимир Ильич Лениннинг номи шулар жумласидандир. Ильич туғилган кун Ер юзидаги илғор фикрловчи барча кишилар учун энг порлоқ байрамларнинг бири бўлиб қолди.

Тошкент жамоатчилиги вакилларининг 21 апрель куни бўлиб ўтган тантанали йиғилиши В. И. Ленин туғилган куннинг 117 йиллигига бағишланди. Республикада Совет ҳокимияти ўрнатиш учун кураш қатнашчилари, партия, уруш ва меҳнат ветеранлари, ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторлари, партия, совет, жамоат ташкилотларининг вакиллари, фан ва маданият арбоблари, Қизил Байроқли Туркистон ҳарбий округининг жангчилари байрамона безатилган В. И. Ленин номидаги СССР халқлари дўстлиги саройига келдилар.

Йиғилишни Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари Б. Ф. Сатин очди.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ленинчи Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси баланд руҳ билан фахрий президиумга сайланади.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Р. Н. Нишонов доклад қилди.

Йиғилишда қайд этиб ўтилганидек, совет халқининг барча революцион ва меҳнат зафарлари, Улуғ Ватан урушидаги ғалабаси, коммунистик қурилишдаги ютуқлари Лениннинг номи ҳамда унинг барҳаёт таълимоти билан боғланган. Ўзбекистон меҳнаткашлари Совет ҳокимияти йиллари мобайнида совет халқлари қардошлик оиласида экономика, илм-фан ва маданиятни ривожлантиришда катта қадамлар қўйдилар. Ютуқлар олға ҳаракатимизга халақит бераётган ва ҳали ишимизда мавжуд бўлган жиддий камчилик ва нуқсанларни бекита олмайди.

Ильич васиятларини изчиллик билан рўёбга чиқара бориш бутун жамиятимизнинг янада тараққий этишини, планетада тинчлик учун курашни кучайтиришни таъминлади.

КПСС XXVII съезди Ленин партиясининг, бутун мамлакатнинг ҳаётида тарихий босқич бўлиб қолди. Қайта қуриш ҳамда хўжалик ва ижтимоий турмушнинг барча томонларини янгилаш, совет демократиясини янада ривожлантириш соҳасида съезд ишлаб чиққан йўлни кенг меҳнаткашлар оммаси астойдил қўллаб-қувватлади. Республиканинг ишлаб чиқариш коллективлари ўз куч-ғайратларини мамлакат социал-иқтисодий тараққиётини жадаллаштириш программасини амалга оширишга сарфламоқдалар, Улуғ Октябрнинг бўлажак 70 йиллигини янги-янги ютуқлар билан кутиб олишга интилмоқдалар. Улар Ленин васиятларига содиқ эканликларини улуғ доҳий туғилган куннинг 117 йиллигига бағишланган коммунистик шанбаликда зарбдор меҳнатлари билан исботладилар.

Тантанали йиғилишда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлар И. Б. Усмонхўжаев, Т. А. Алимов, В. П. Анишчев, П. В. Догонкин, А. С. Икромов, Ғ. Ҳ. Қодиров, В. Н. Лобко, В. И. Огарок, Н. И. Попов, М. Ҳ. Ҳолмуҳамедов, Ҳ. Алимова, В. А. Хайдуров, КПСС Марказий Комитети Ташкилий-партиявий ишлар бўлими мудирининг ўринбосари К. Н. Могильниченко, КПСС Марказий Комитетининг сектор мудири В. И. Бессарабов, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. П. Романовский, республика Министрлар Совети Раисининг ўринбосари С. У. Султонова иштирок этдилар.

(ЎзТАГ).

ҚАЙТА ҚУРИШНИ ТАРҒИБ ҚИЛАЙЛИК, ОДАМЛАРНИ ЯНГИЧА ФИКРЛАШГА ЎРГАТАЙЛИК

ЎЗБЕКИСТОН ССР «БИЛИМ» ЖАМИЯТИНИНГ X СЪЕЗДИДАН

КПСС XXVII съезди совет жамияти олдига дадил, революцион вазифаларни қўйди. Партиянинг новаторлик сиёсатини кенг миқёсда тарғиб қилиб, меҳнаткашларни мамлакат социал-иқтисодий тараққиётини жадаллаштириш программасини амалга оширишга сафарбар этиш учун кўп иш қилиниши лозим. Одамларни янгича фикрлашга ўргатишда, уларнинг меҳнат ғайратини ва ижтимоий фаоллигини оширишда мафкуравий таъсирнинг бошқа воситалари қатори лекция пропагандаси ҳам муҳим роль ўйнаши лозим.

Ўзбекистон ССР «Билим» жамиятининг X съездида шу жамият барча бўғинларининг фаолиятини тубдан яхшилаш, унинг ишини партия XXVII съезди, КПСС Марказий Комитети 1987 йил январь Пленуми қарорлари асосида қайта қуриш йўллари муҳокама қилинди.

Съездда республика лекторларининг юз минг кишидан ортиқ отряди ўтган беш йил мобайнида қилган ишлар ўз-ўзини танқид асосида таҳлил этилди. Уларнинг қайта қуриш ва жадаллаштириш проблемаларини ҳал этиш учун курашга қўшган ҳиссаси холисона баҳоланди. Гарчи кейинги вақтларда лекция пропагандаси бирмунча жонланган бўлса-да, бу иш ҳали меҳнаткашларни салбий ҳодисалар оқибатларини тезроқ тугатиш руҳида дуруст тарбияламаётганлиги, пропаганда турмушимизнинг барча соҳаларини янгилаш зарурлигини меҳнаткашларга яхши тушунтирмаётганлиги қайд этилди.

Жамият ташкилотларининг ишида яқин вақтларгача турғунлик жараёнлари давом этиб келди, ишларнинг ҳақиқий аҳволини бузиб кўрсатишга интилиш, замон талабларидан орқада қолиш ҳоллари сезилди. Планлаштириш паст савияда олиб борилди, эскирган иш усуллари халқ хўжалик планларининг амалга оширилишини идеологик жиҳатдан таъминлашга халақит берди. Салбий ҳодисаларни хаспўшлашга уриниш лектор сўзига одамларнинг ишонмай қўйишига олиб келди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюросининг мажлисида мана шуларнинг ҳаммаси рўй-рост, юз-хотирсиз

ларни тузатиш учун кескин чора-тадбирлар кўрилди: правлениенинг штатдаги раҳбарлари батамом янгиланди, лекция пропагандасининг самарадорлигига, лекцияларни тайёрлаш методикасига, жамиятнинг бошланғич ташкилотлари ишини жонлантиришга кўпроқ эътибор берила бошлади.

Бироқ жамиятнинг марказий республика аппаратида бошланган қайта қуриш ҳозирча кўнгилдаги натижаларни бермаётганлигини нотиқлар таъкидлаб ўтишди. Давр пропагандистлар фаолиятининг тематик йўналиши ва мазмунига янгича ёндашишни талаб қилмоқда. Турмуш билан боғланмаган, одамларни қизиқтирувчи муаммоларнинг моҳиятини очиб бермайдиган лекциялар ҳеч қачон ҳеч кимни қизиқтирмаслиги уқтириб ўтилди.

Бунинг устига бундай лекциялар зарар етказиши мумкин. Пропагандистларнинг малакаси пастлигидан далолат берувчи зерикарли лекциялар ҳали ҳам оз эмас. Гарчи ўтказилган аттестация давомида республикадаги лекторлар сони 51 минг кишига келтирилган бўлса ҳам, Тошкент шаҳар, Андижон, Бухоро, Хоразм область конференцияларида аттестацияни давом эттириш зарурлиги масаласи яна кўтариб чиқилди. Оммага партия сўзини етказувчи кишилар озроқ бўлса ҳам майли, аммо улар ўз суҳбатларида мунозара, баҳсларни бошлаб берсинлар, тўғри хулосалар чиқаришда, энг зарур масалаларни ҳал этишнинг тўғри йўлини топишда тингловчиларга ёрдам берсинлар. Шундагина ҳисоботларда ҳали ҳам учраб турган қўшиб ёзишлар барҳам топади, тингловчилар эса лекторлардан, «Билим» жамиятидан миннатдор бўладилар.

Лекция пропагандаси бош вазифа — республика социал-иқтисодий тараққиётини жадаллаштириш программасини амалга ошириш, ишлаб чиқаришни интенсивлаш билан чамбарчас боғланишини турмуш талаб қилмоқда. Ўбекистонда меҳнат унумдорлиги ва маҳсулот сифати пастлиги, унинг иқтисодий имкониятларидан, меҳнат ресурсларидан ёмон фойдаланилаётганлиги тез-тез танқид қилинмоқда. Бу проб

даси орқали қандай ҳал этиш мумкин? «Билим» жамияти ишлаб чиқаришни интенсивлаш учун курашда зарур бўлган замонавий иқтисодий ва илмий-техникавий билимларни, бошқарув фанини, меҳнатни ташкил этишнинг илғор тажрибасини эгаллаб олишда меҳнаткашларга ёрдам бериши мумкин. Хўжалик юритишнинг янги системаси, давлат қабули, экономика ва социал соҳани ривожлантиришнинг бошқа муаммолари лекторлар суҳбатининг доимий мавзулари бўлиб қолиши керак. Лекция пропагандаси олдига қўйилаётган энг муҳим талаблардан бирини шу йўл билангина таъминлаш, уни имкони борича конкретлаштириш, аниқ мақсадга, пировард натижаларга йўналтириш мумкин.

Съездда, жумладан, ёшлар орасидан малакали лектор кадрлар тайёрлаш муҳимлиги, олимлар, олий ўқув юртларининг ўқитувчилари, адабиёт ва санъат арбоблари лекция ўқишга камдан-кам жалб этилаётганлиги айтиб ўтилди. Масалан, «Билим» жамиятининг Нукус университетидаги бошланғич ташкилотида 240 аъзо бор. Ўтган йилнинг олти ойи мобайнида улар атиги 31 та лекция ўқишган.

Лекторларни назарий жиҳатдан кучли, касб маҳоратини эгаллаб олган, давр талабларини яхши ҳис этадиган, партия сиёсатини самарали тарғиб қила оладиган кишилар билан мустаҳкамлаш зарур.

Лекция пропагандасини илмий бошқариш зарурлиги етилганлигини съезд делегатлари таъкидлаб ўтишди. Идеология иши социал группаларнинг, шахснинг манфаатларини аниқ эътиборга олиш асосига қурилган тақдирдагина яхши натижа беради. Лекция пропагандаси ташкилотчиларининг бир қисми орасида ҳали ҳам ҳар қандай меҳнат коллективида лектор исталган мавзудаги лекцияни ўқийвериши мумкин, деган фикр бор. Қишлоқ жойлардаги лекция ишига яхши тайёргарлик кўрилмаётганлиги, ёшлар билан суҳбатда насиҳатгўйликдан қатъиян воз кечиш, салбий ҳодисалар ҳақида ошкора гаплашиш, шу ҳодисаларнинг сабабларини очиб ташлаш,

ларини кўрсатиш зарурлиги алоҳида уқтириб ўтилди. Ичкиликбозликка, алкоголизмга, гиёҳвандликка қарши, молпарастлик ва истеъмолчилик психологияси кўринишларига, диний сарқитларга қарши курашда лекция пропагандасининг имкониятларидан янада тўлароқ фойдаланиш муҳимдир.

Жамият бўлинмалари КПСС Марказий Комитетининг «Меҳнаткашлар сиёсий ва иқтисодий ўқуви системасини қайта қуришнинг асосий йўналишлари» лойиҳасида ўртага қўйилган вазифаларни амалга ошириш, марксча-ленинча назария асосларини чуқур ўзлаштириш учун кўп иш қилишлари лозим.

Республика аҳолисини, айниқса, ёшларни пролетар, социалистик интернационализм ва совет ватанпарварлиги руҳида тарбиялаш, рус тилини ўрганишни такомиллаштириш вазифалари диққат марказида туриши лозим. Ленинча миллий сиёсат тантанасини воқеликнинг жонли намуналари асосида моҳирона кўрсатиб бериш керак. Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига тайёргарлик ишлари бунинг учун ажойиб имкониятлар беради.

Жамият бошланғич ташкилотларининг фаолиятини яхшилаш учун методик ишни кучайтириш, замонавий техника воситаларидан кенгроқ фойдаланиш лозим. Халқ университетларининг фаолиятига доимий ғамхўрлик қилиниши керак.

* * *

Ўзбекистон ССР «Билим» жамиятининг съезд томонидан сайланган правлениесининг ташкилий пленуми бўлиб ўтди. Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг президенти, СССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси П. Қ. Ҳабибуллаев жамият правлениесининг раиси қилиб сайланди. С. С. Саидқосимов раиснинг биринчи ўринбосари, В. П. Пономарева, С. П. Турсунмуҳамедов, Т. С. Йўлдошбоев раис ўринбосарлари этиб сайландилар. Х. У. Зуфаров жамиятнинг илмий секретари қилиб сайланди.

Ўзбекистон ССР «Билим» жамияти ревизия комиссиясининг мажлиси бўлди. М. И. Муракаев комиссия раиси этиб сайланди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармони

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИ ЧАҚИРИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми **қарор қилади:**

1. Ўн биринчи чақириқ Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Советининг бешинчи сессияси 1987 йил 22 май куни Тошкент шаҳрида чақирилсин.

2. Ўзбекистон ССР Олий Совети муҳокамасига қуйидаги масалалар киритилсин.

— КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советининг «КПСС XXVII съезди қарорлари асосида социал-иқтисодий тараққиётни жадаллаштириш учун халқ депутатлари Советларининг ролини янада ошириш ва масъулиятини кучайтириш тадбирлари тўғрисида»ги қарори қандай бажарилаётгани ҳақида.

— Ўзбекистон ССР Халқ контроли комитетининг фаолияти тўғрисида.

— Ўзбекистон ССР Олий Совети Уй-жой-коммунал хўжалиги комиссиясининг иши ҳақида.

— Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонларини тасдиқлаш тўғрисида.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Р. НИШОНОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Л. БЕКҚУЛБЕКОВА.

Тошкент шаҳри, 1987 йил 20 апрель.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармони

ЎРТОҚ М. ҚАЮМОВНИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССРда кино санъатини ривожлантиришдаги хизматлари, меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашда фаол қатнашганлиги учун кинорежиссёр, Илмий-оммабоп ва ҳужжатли фильмлар киностудиясининг бадиий раҳбари ўртоқ Малик **Қаюмов** Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Р. НИШОНОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Л. БЕКҚУЛБЕКОВА.

Тошкент шаҳри, 1987 йил 21 апрель.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармони

ЎРТОҚ Д. А. УСАТОВНИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Партия органларида кўп йил самарали ишлаганлиги учун ва туғилган кунига эллик йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Маъмурий органлар бўлимининг мудири ўртоқ Дмитрий Александрович **Усатов** Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Р. НИШОНОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Л. БЕКҚУЛБЕКОВА.

Г. АТАНАСОВНИНГ СССРГА ВИЗИТИГА ДОИР

БКП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Болгария Халқ Республикаси Министрлар Со-

совнинг илгари кечиктирилган расмий дўстона визити шу йил апрель ойининг охирида ўтказилиши тўғ-

Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 117 йиллигига

Қайта қуриш—жамият ҳаётининг барча соҳаларида омманинг жонли ижодкорлигига таяниш, демократияни, социалистик ўз-ўзини бошқаришни ҳар томонлама ривожлантириш, ташаббусни, фаолиятни рағбатлантириш, интизом ва тартибни мустаҳкамлаш, ошкораликни, танқид ва ўз-ўзини танқидни кенгайтириш демакдир.

(КПСС Марказий Комитетининг 1987 йил январь Пленуми материалларидан).

В. И. Ленин Марказий музейи Тошкент филиалида.
В. МОЛГАЧЁВ фотоси.

Ленин ҳақида

***

Лениннинг ҳаётга бўлган ва равшан ифода этилган иродаси ва турмушдаги қабиҳ нарсаларга аччиқ нафрати мени хайратда қолдирар, мен унинг ҳамма ишни чечанлик билан бажаришини кўриб роҳатланар эдим. Унинг одатдан ташқари ишчанлиги мени қойил қолдирар эди. Унинг ҳаракатлари дадил ва ихчам эди, лекин унинг кучли қўл ҳаракатлари, сўзи ғоят бамаъно нутқига жуда мос тушар эди.

М. ГОРЬКИЙ.

***

Энг яхши сиёсат— принципиал сиёсатдир. Маркс таълимотининг раҳбар принциплари билан жуда яхши қуролланган Владимир Ильич, бу маънода, жуда яхши сиёсатчи эди.

Г. М. КРЖИЖАНОВСКИЙ.

***

Мен бу киши нотиқ сифатида кучли ва унутилмас таассурот қолдира олишини тушундим. Ленин ўз услубининг жуда равонлиги, ҳар қандай фикрни, ҳатто мураккаб фикрни ҳам ҳайрон қоларли даражада содда қилиб тушунтириб бера билиши ва бу фикрни энг авом, ниҳоят, сиёсий фикр юритишга унча одатланмаган одамга ҳам яққол тушунарли қилиб турлича баён қилиб бера олиши туфайли нақадар кучли публицистлигини мен илгаридан билар эдим.

А. В. ЛУНАЧАРСКИЙ.

***

Владимир Ильич чинакам устоз эди. У билан мулоқотда бўлишнинг ўзи тўғридан-тўғри тарбиявий роль ўйнарди. У ўзининг ҳар ишда ўрнак кўрсатиши билан, ўз кўрсатмалари, ўз раҳбарлиги билан, шахс сифатидаги бутун қиёфаси билан бизга таълим берар эди.

Г. В. ЧИЧЕРИН.

ҚАЙТА ҚУРИШ—ЛЕНИНЧА ИШ УСЛУБИ

Ҳаракат қилиш даври

Ҳар куни шаҳримизнинг бош кўчаси — Ленин проспектидан ишга йўл оламан. У ғоят кўркам, озода ва серфайз. Ҳар бир навоийлик тақдирида, қалбида унинг алоҳида ўрни бор десам муболаға бўлмайди. Архитекторлар ҳам уни шундай лойиҳалаштиришганки, шаҳримиздаги аксарият кўчалар бу проспектга келиб туташади.

Навоийга келганимга чорак аср бўлди. Бу пайтда шаҳарни қуришга энди киришилган эди. Атроф бийдай чўл, офтоб ҳароратида жизғанак бўлиб ётар эди. Ушанда биз шаҳарнинг истиқболдаги қиёфасини ўзимизча хаёл қилар эдигу, лекин унинг қандай манзара касб этишини аниқ тасаввур қилолмасдик. Бир шоир пайти келиб бу ердаги кўлда оқ чорлоқлар учиб юрарди деганда эса кулиб қўяқолгандик.

Амалда хаёлларимиздан кўра гўзал ва замонавий шаҳар бунёдга келди. Боғ-роғлар ва кўлда қушларнинг соз қийқириқлари таралиб турибди. Табиийки, амалга оширилган катта ишларнинг меъмори — инсон ақл-заковати, унинг қўллари. Қурилган уй-жой, маданий-маиший биноларда биз қурувчилар бригадамиз аъзоларининг ўзига яраша ҳиссаси борлигидан фахрланамиз. Чунки ўтган йиллар мобайнида 100 мингдан ортиқ аҳоли яшайдиган ажойиб шаҳарнинг юзага келишида фаол иштирок этдик.

Бригадамиз пудрат усулида ишлайди. Бу объектларни тез ва соз топшириш имконини бермоқда. План ва мажбуриятларимизни доимо ортиғи билан бажаряпмиз. Биринчи кварталда 80 квартирали 2 та уй-жой биносини фойдаланишга топширдик. В. И. Ленин туғилган кунгача зиммамиздаги вазифани 120 процентга бажарамиз деб аҳд қилган эдик. Ваъдани белгиланган вақтда уддаладик.

Ишимизда камчилик ва муаммолар йўқ эмас. Энг асосийси уй-жой биноларини янада яхшилашимиз лозим. Тўғри, қурувчиларимиз ҳамиша касб-маҳоратларининг юксаклиги, кўркам ва бетакрор бинолар қурганликлари билан машҳур. Бироқ гуручда курмак бўлганидек йўл қўйилаётган жузъий хатолар туфайли кишиларнинг дилини ранжитаётган ҳоллар ҳам учраб турибди. У айниқса 9- ва 10-микрорайонларни тиклашда кўпроқ сезилиб қолди. Бошқармада бундай нуқсонларни бартараф этишнинг конкрет чоралари ишлаб чиқилган. Энди ҳамма гап уларни ҳаётга тўла татбиқ этишда қолган.

Қайта қуриш даврида яшаяпмиз. Бошқармамиз бинокорлари ҳам бутун фаолиятларини қайта қуриш, биноларни юксак сифат, тез суръатларда бунёд этишнинг жадал йўлларини талабчанлик ва изчиллик билан излаяптилар. Астойдил ҳаракат қиляптилар. Негаки ҳозирги даврда ҳаракат ва ҳаракатгина муваффақиятларнинг асосий омили, ленинча партия сиёсатининг бош талабларидан биридир.

Г. ПОДВОРЧАН,
Навоий қурилиш бошқармаси комплекс бригадаси бошлиғи, Навоий область партия комитети аъзоси.

ПАРТИЯ КОМИТЕТИ ВА ҚАЙТА ҚУРИШ

КПСС Марказий Комитети халқ хўжалигини жадал ривожлантиришнинг барча резерв ва имкониятларидан оқилона фойдаланишга эътиборни кучайтиришни талаб этяпти. Шаҳар партия комитети меҳнат ресурсларидан фойдаланиш борасида илгари мавжуд бўлган сусткашликни бартараф этиш учун қатъий ҳаракат қилмоқда.

Маълумки шаҳарда меҳнатга яроқли аҳолининг бир қисми ижтимоий-фойдали меҳнат билан шуғулланмас эди. Унинг бир қатор сабаблари бўлиб, энг асосийси — меҳнат ресурсларининг ўсиши ишчи ўринларининг кўпайиши билан мутаносиб эмаслигида эди. Бир мисол: 1981—1985 йиллар давомида шаҳарда саноат ишлаб чиқаришида банд бўлганлар сони 2200 кишига ортди. Аҳоли сони эса қарийб 5 баравар кўп— 10 минг 200 кишига ўсди. Бунинг устига мактабгача тарбия болалар муассасаларининг камлиги аёлларни завод ва фабрикаларга тўлиқ жалб этишга тўсқинлик қилар эди. Бу ҳол Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети томонидан ўрганилди. Қўқон шаҳар партия комитетининг малакали ишчи кадрлар тайёрлашга раҳбарлик фаолиятидаги жиддий камчиликлар кўрсатилди.

Шаҳар партия комитети ўринли танқиддан тўғри хулоса чиқарди. Мавжуд меҳнат ресурсларини ҳаракатга келтириш, одамларни ижтимоий-фойдали меҳнатга тўлиқ жалб этиш, маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш бўйича бир қатор тадбирлар белгиладик. Ўтган йилнинг ўрталарида шаҳар бўйича аҳоли рўйхатга олинди. Унинг натижаларига кўра шаҳримизда бир неча минг кишининг ишлашга хоҳиши бўлгани ҳолда турли сабабларга кўра ишга жойлаша олмаётганлиги аниқланди. Айни пайтда саноат корхоналарида шаҳар атрофидаги қишлоқларда яшовчи 10 мингдан зиёд киши қатнаб ишлайди. Бу эса ортиқча харажатларга олиб келиши табиийдир. Корхоналарнинг ишчи кучига эҳтиёжини ўрганиб, икки йилга мўлжалланган комплекс план ишлаб чиқдик. Бунда энг аввало саноат корхоналарини икки-уч сменали иш режимига ўтказишга алоҳида аҳамият бердик. Барча корхона ва ташкилотлар бошланғич партия ташкилотлари ўз корхоналаридаги ишлаб чиқариш қувватларидан фойдаланишнинг аҳволини, дастгоҳлардан фойдаланишнинг аҳволи ва смена коэффициенти даражасини чуқур таҳлил қилиб чиқдилар ва ўзларига лозим бўлган даражадаги ишчи кучларига талаб ҳақида маълумотларни шаҳар партия комитетига тақдим этдилар.

Бу албатта ўз ижобий натижаларини берди. 1986 йилнинг ўзида 4 та корхона уч сменали иш режимига ўтди. 8 та корхонада эса дастгоҳларнинг смена коэффициенти 1,5—2 гача ортди. Ўтган йилнинг ўзида шаҳар саноатида пландан ташқари 18 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди. Бунда икки сменали иш режимига ўтишнинг аҳамияти катта бўлди.

Албатта кўп сменали иш режимига ўтиш даврида бир қатор муаммоларни ҳал этишга тўғри келди. Масалан, тунги сменада ишловчиларга транспорт, савдо, маиший ва медицина хизмати кўрсатиш вазифасини бирмунча қатъийлик билан ҳал этишга тўғри келди. Шаҳар автобус паркига, халқ маорифи бўлимига, медицина ходимлари ташкилотларига кўрсатмалар берилди.

Шаҳар Совети ижроия комитети худди шу борада ҳозир ҳам пайдо бўлиб турган айрим камчиликларни ҳал этиш учун қатъий иш олиб боряпти. Ҳозирги пайтда 10 автобус парки, шаҳар халқ маорифи бўлими, болалар боғчалари ва яслилари ишини икки ва уч сменада ташкил этиш бўйича бир қанча ишларни амалга оширдилар.

Шуни айтиш керакки, Қўқон шаҳрида меҳнат ресурсларидан тўла-тўкис фойдаланиш масаласи ҳали шаҳар партия комитетининг кун тартибидан тушгани йўқ. Ўн иккинчи беш йилликда янги саноат корхоналарини фойдаланишга топшириш билан бирга бир қатор эскитдан ишлаб турган корхоналарни реконструкция қилишга ҳам алоҳида аҳамият беряпмиз. Бу эса аввало ишчи ўринлари сонини кўпайтириш билан бир пайтда жисмоний ҳамда маънавий эскирган дастгоҳларни янгилаш вазифасини ҳам амалга ошириш имконини беради. Келгусида яна 10 минг кишини қўшимча равишда ижтимоий-фойдали меҳнатга жалб этиш мумкин бўлади.

Шаҳар партия комитети бу борада тўпланган дастлабки иш тажрибаларини пухта ўрганиб, уни кенг оммалаштириш, меҳнат ресурсларини тўлалигича ҳаракатга келтиришнинг барча резерв ва имкониятларидан самарали фойдаланиш йўлидаги изланишларни собитқадамлик билан давом эттираверади.

Ҳ. МУСАБЕКОВ,
Қўқон шаҳар партия комитетининг биринчи секретари.

ОШКОРАЛИК

Илдизи ердан узилган дарахт қуриб қолганидек, оммадан ажралган раҳбар узоққа бора олмайди. Доҳиймиз В. И. Ленин буни яхши билар, кишилар билан мулоқотда бўлиш, халқнинг овозига қулоқ солиш ва талаб-эҳтиёжларига сезгирлик билан қараш зарурлигини ҳамиша уқтирарди. Партиямиз доҳийнинг бу кўрсатмаларига оғишмай амал қилмоқда.

Мен, ишлаб чиқаришни ўзимиз бошқаряпмиз, десам, хато қилмаган бўламан. Корхонанинг ҳақиқий хўжайини, қайта қуришнинг актив, бунёдкор кучи эканлигини ҳар бир ишчи чуқур ҳис қилади, самарали ва сифатли меҳнат билан умумий ишга кўпроқ ҳисса қўшишга интилади. Ҳаётий муҳим масалаларни ҳал этишда ишчиларнинг активлиги ошяпти, маъмурият ва жамоат ташкилотлари ишида ошкоралик, ўзаро талабчанлик, камчиликларга муросасизлик муҳити қарор топаётир.

Бизда цехларнинг раҳбарлари, 24 та бригаданинг бошлиқлари очиқ овоз бериш йўли билан сайлаб қўйилган. Ипак ишлаб чиқариш цехи комплекс бригадасининг бошлиғи А. Агабуллаев бригадирлар кенгашига раҳбарлик қилади. Ҳамма бригадалар хўжалик ҳисобига ва уч сменада ишлашга ўтган. Ишлаб чиқаришнинг етилган муаммолари, ишга қабул қилиш, бирор сабабга кўра ходимнинг вазифасини ўзгартириш ёки ишдан бўшатиш, илғорларни мукофотлаш, тартиб бузган кишини жазолаш ва бошқа масалалар бригада коллективи розилиги билан ҳал этилади. Партия, касаба союз, комсомол йиғилишлари, ишчиларнинг йиғинлари ошкора, очиқчасига фикр олишув, танқид ва ўз-ўзини танқид вазиятида ўтади.

Битта мисол келтираман. Чиқиндиларни қайта ишлаш цехи бошлиғи сайланадиган бўлди. Бу ўринга конкурс бир ой давом этди, бир неча номзод кўрсатилди. Ишчилар йиғилиши қарорига кўра икки номзод маъқулланди. Шу цех мастери М. Тўлаев малакали, тажрибали ходим, ишлаб чиқариш жонкуяри эканлиги қайд қилиниб, айни вақтда ишчиларнинг социал-маиший эҳтиёжларига бефарқ қараб келганлиги танқид қилинди. Иккинчи номзод, катта мастер Б. Солимовда тажриба етишмаслиги, ташкилотчилик маҳорати такомиллашмаганлиги рўй-рост айтилди, буни унинг ўзи ҳам эътироф этди. Ниҳоят М. Тулаев цех бошлиғи қилиб сайланди. У танқиддан тўғри хулоса чиқариб, ишлаб чиқаришга моҳирона етакчилик қилиш билан бирга ишчиларнинг меҳнат шароитини яхшилашга катта эътибор бермоқда. Цехда дам олиш хонаси барпо этилди, умумий овқатланиш, маиший хизмат яхши йўлга қўйилди.

Мусобақанинг ошкоралигини таъминлаш, ишлаб чиқариш илғорларини моддий ва маънавий рағбатлантириш, қолоқлик сабабларини коллектив иштирокида таҳлил қилиш, йиғилишларда раҳбарлар ва мутахассисларнинг ҳисоботини тинглаш ижобий самаралар бермоқда. Бизда ишчилардан яшириладиган ҳеч қандай сир йўқ, ҳамма иш умумий фикрлашув, ўзаро маслаҳат билан битади. Шу боисдан ўзимиз белгилаган режаларни, ўзимиз қабул қилган мажбуриятни бажариш йўлида астойдил ҳаракат қиламиз.

Корхонамиз коллективи Улуғ Октябрнинг 70 йиллиги шарафига юксак мажбуриятлар қабул қилиб, зарбдорчасига ишлаяпти. Биринчи кварталпи яхши якунладик. Маҳсулот ҳажми ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 12 процент кўпайди. Меҳнат унумдорлиги 11,3 процент ўсди. СССР Олий Совети депутати Гулжон Раҳимова, шунингдек, Жамила Полвонова каби ипак ўровчиларимиз ҳозир май ойи ҳисобига меҳнат қилмоқдалар.

О. ЮСУПОВА,
Урганчдаги КПСС XXV съезди номли пиллакашлик фабрикаси ишчиси, коммунистик меҳнат зарбдори.

ДЕМОКРАТИЯНИНГ ҲАЁТБАХШ КУЧИ

Октябрь ғалаба қилиб, халқ ҳокимияти зафарли юриш бошлаганига 70 йил тўляпти. Инсоннинг ҳақ-ҳуқуқлари, эркинликлари ҳимоя қилинадиган социализм ана шу давр мобайнида ривожланди. Доҳий Владимир Ильич Ленин халқ ҳокимиятини тузар экан энг адолатли, энг инсонпарвар, гуманизм барқарор бўлган жамиятни вужудга келтирди.

Демократия — социализмнинг асосидир. Демократия халқ ҳокимиятининг туб мазмунини белгилайди. Шу кунларда муҳим сиёсий кампания боряпти — халқимиз демократиянинг янги қирраларини ўз номзодларини маҳаллий Советларга вакил қилиб сайлаш жараёнида кашф этмоқда.

Хўжалигимиз меҳнат коллективларидан қишлоқ Совети депутатлигига 40 нафар, Ҳ. Олимжон сайлов округидан эса уч нафар номзод кўрсатиладиган бўлди. Ильич номли колхознинг 1-бригада аҳли коллективдан кўрсатиладиган уч номзоднинг бирини дарҳол рад этишди. Икки нафар депутатликка номзод бригада коллективи ўртасида қизғин муҳокама қилинди.

Чорва инженери Ўринбой Қурбонбоев ва ер ўлчовчи техник Машарип Каримовлар номзодини муҳокама қилган коллектив: «Машарип биздан номзод бўлсин. Чунки у ҳар бир оиланинг аҳволини яхши билади. Биз ҳам уни яхши танийимиз», — дейишди.

Қишлоқ Совети сайловларига бу ердан депутатликка номзод кўрсатилаётган пайтда барча сайлов округларида депутатликка номзоди бўлганлар коллективлар томонидан мана шундай қизғин муҳокама қилинди. Номзодларнинг оилавий аҳволи, ахлоқи, меҳнат фаолияти, маълумоти — барчаси коллективлар диққат-эътиборида бўлди.

Демократия ошкораликнинг ёрқин кўриниши, қайта қуришнинг асосидир. КПСС Марказий Комитетининг январь Пленумидан кейин демократиямизнинг янада чуқурлаштирилиши, ҳар бир меҳнат коллективининг ўз-ўзини бошқариши учун тўғри, принципиал кадрларни танлаш ва жой-жойига қўйиш учун жуда катта имкониятлар яратилди. Колхозимизда ҳам йиллар давомида лавозимларни эгаллаб, янгиликка интилмаётган, халқнинг ҳаракатини ҳис қилмаётган баъзи раҳбарлар ўз постларига лойиқ эмас деб топилди. 18 бригаданинг барчасида бригадирлар сайлов йўли билан сайланди. 11-бригадада бўлиб ўтган сайлов айниқса кўпчиликда катта таассурот қолдирган эди. Собиқ бригадир Ю. Абдуллаев умуман ер билан, одамлар билан тиллашмай қўйди. Коллективда меҳнат интизоми бузилди, ер издан чиқди. Планларнинг сурункасига барбод бўлганлиги туфайли ҳам колхоз правлениеси бригадирни алмаштиришни лозим деб топди. Правление бригадирликка икки номзодни кўрсатган эди. Бригада аҳли механизатор Э. Яҳёев ва Ў. Матёқубовларга яширин овоз беришди. Шунда Ў. Матёқубов сайловда кўп овоз олиб сайланди.

Айни сайловолди ишлари кетаётган шу кунларда ўз юртининг хўжайини бўлиш, бутун масъулиятни зиммага олиш туйғусини қарор топтириш ишига катта аҳамият берилиши лозим деб ўйлайман. Одамлар ҳақиқатан ҳам ошкора фикр билдирмоқдалар. Бу ошкораликни кучайтириш демократиямизни чуқурлаштиради. Бундан эса халқ ҳам, партия ҳам, мамлакат ҳам манфаатдор, албатта.

Юбилей йилида бригадамиз аъзолари 57 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 41,2 центнердан ҳосил кўтаришга қарор қилганлар. Чигит экиш ёппасига бошлаб юборилди. Бригадамиз аъзолари чигит экишни 5—7 иш кунида тугаллаш устида қизғин иш олиб бормоқдалар. Қорақалпоғистон АССР Олий Советининг депутати ва бригадир сифатида халқнинг ишончини оқлашга ҳаракат қиляпман. Яқинда мен учун яна бир кутилмаган воқеа юз берди. Бригадамиз меҳнат аҳли қишлоқ Совети депутатлигига ҳам менинг номзодимни маъқул кўришди. Бу ишончни ҳам албатта оқлайман.

З. ОРТИҚОВА,
Тўрткўл районидаги Ильич номли колхознинг бригада бошлиғи, Қорақалпоғистон АССР Олий Совети депутати.

ИШЧИЛАР ИЖОДКОРЛИГИ

Совхозимиз коллективи яқинда ўзининг эллик йиллик юбилейини нишонлади. Хўжалигимизнинг ярим асрлик тарихи ленинча миллий сиёсат тантанасининг намунасидир. Совхоз ишлаб чиқаришида ўндан зиёд миллат вакили ҳамжиҳатлик билан меҳнат қилмоқда.

Беш йилликнинг дастлабки йилида Бутуниттифоқ фондига 2636 тонна эртанги узум етказиб бериб, интернационал бурчимизга садоқатни намойиш қилдик. Бу соҳадаги йиллик план 127 процентга уддаланди. Область аҳолиси эҳтиёжини қондириш учун 24 минг тонна узумни қишга ғамладик. Январь ойининг охиригача давлат дўконларида маҳсулотимиз билан савдо қилинди. Совхозимизда рентабеллик даражаси 43,7 процентга етди. Бундай муваффақиятлар туфайли республика мусобақасида ғолибликка эришиб, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, республика Министрлар Совети, Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғини олдик.

КПСС Марказий Комитетининг совет халқига Мурожаатномасидан илҳомланиб, Улуғ Октябрнинг 70 йиллик юбилейини янада салмоқли натижалар билан якунлашни кўзламоқдамиз. Шу мақсадда ишчилар ўртасидаги социалистик мусобақага жонли тус бериш, уни ҳар қандай расмиятчиликдан халос қилиш тадбирлари кўрилмоқда.

Ажойиб соҳибкорларимиздан Т. Отамуродов, У. Ойназаров, Р. Ярашев, С. Соҳибов кўп йиллик тажрибага янгилик куртакларини бахш этмоқдалар. Айниқса Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати Р. Ярашев бошлиқ бригада узумнинг хўраки навларини етиштиришда яхши тажриба тўпламоқда. Ўзбек қизи Х. Ашурова, туркман фарзанди Ч. Ражабоев, турк йигити Билол ўғли Умаров, украиналик опамиз М. Никитина ва бошқа миллат фарзандлари мазкур тажриба мактабида ўз маҳоратларини ёшларга етказмоқдалар.

Касаба союз ташкилотининг ташаббуси билан маҳорат мактаби машғулотларига оммавий тус берилган. Совхоз клубида ҳар ойда мунтазам равишда ишлаб чиқариш самарадорлигини янада ошириш муаммоларига бағишлаб, давра суҳбатлари, учрашувлар, савол-жавоб кечалари ўтказиляпти.

Мусобақа илғорлари шарафига байроқ кўтариш, ғолиблар расмини ҳурмат тахтасига қўйиш, пешқадамлар меҳнатини пул ва қимматбаҳо буюмлар билан тақдирлаш яхши самара беряпти. Эришилган натижалар ошкоралиги, муваффақиятларнинг маънавий ва моддий тақдирланиши ижодкорлик тўлқинини авж олдирмоқда.

Меҳнатга ижодий муносабат ишлаб чиқаришимиздаги муаммоларни ўткир қилиб қўймоқда. Бундан илгари совхозимиз асосан виночиликка ихтисослашган эди. Партия даъватига жавобан ҳамма жойда ичкиликбозликка қарши кураш авж олган бир пайтда биз ҳам бундай маҳсулот ишлаб чиқаришни тўхтатдик. Лекин, вино ўрнига турли хил узум шарбатлари, чанқоқбосди ичимликлар тайёрлаш учун ускуналарга эга эмасмиз. Республика Давлат агросаноат комитети раҳбарлари бу масалани ижобий ҳал қилиш учун суст ёрдам кўрсатмоқдалар. КПСС Марказий Комитети 1987 йил январь Пленуми қарорларига асосан бу соҳада раҳбарлардан конкрет амалий ёрдам кутамиз.

М. МАВЛОНОВ,
Бухоро районидаги «Галаосиё» совхоз-заводи касаба союз комитетининг раиси.

Қалбим ардоғида

Бу йил доҳий таваллуди куни ўзгача шукуҳ, янгича мазмун кашф этмоқда. Доҳийнинг инсон қадр-қиммати, бахт-саодатини барқарор қилувчи ғоялари ҳозирги қайта қуриш даврининг алоҳида мазмунига айланди.

Узоқ йиллар давомида «Ҳужум» ҳаракатини ўргандим. Унинг қат-қатларида доҳий ўгитлари мужассам. Фақатгина бизнинг областимизда 180 минг нафар хотин-қиз юксалиш учун хизмат қилаётгани, уларнинг икки нафари мамлакат Олий Советида мухтор вакила, 22 нафари эса республикамиз Олий Совети депутати, 5 минг хотин-қиз маҳаллий Советларга депутат, 114 нафари партия органларига сайланган... Эҳ-ҳе, бундай ишонч, бахт ёрлиғи озмунчами!

Мен Самарқанд давлат университетида ишлайман. Шу боис фан соҳасига ҳам бугунги қутлуғ тонгда бир назар солмоқчиман. Самарқандда қанчадан-қанча олим, олималар улғайди. Улар айни кунда доҳий васиятини идрок этиб, фан ва ишлаб чиқариш ҳамкорлиги учун қайғурмоқдалар. Доҳийнинг улуғ ғоялари ғалабасини таъминлаш истагида яшамоқдалар.

Мен ҳар куни, ҳар лаҳза доҳийга ҳисоб бериб яшасак дейман. Агар шундай бўлганда эди, биргина «Ҳужум» пиллакашлик фабрикасида 1200 нафар дугоналарим, сингилларим оғир қўл меҳнати билан банд бўлиб қолишмасди. Олимлар, мутахассислар, афсуски, бу хусусда бирор тўхтамга келмадилар. Корхона реконструкцияси йилдан йилга ортга сурилмоқда. Хўш, шойи тўқиш бирлашмасида инқилоб давридан қолган ускуналар ишлатилса, хотин-қизларга оғирмасми! Пахтачилик, сабзавотчилик, боғдорчилик борасидаги юмушларнинг асосий қисми ҳам уларнинг гарданида. Агар доҳий сиймосини, номини қалбимиз ардоғида эъзозлаб, унга ҳисоб бериб турсак, бу муаммолар ечимини топамиз.

Ҳуррият бахт-саодат келтирди. Инқилоб келажак машъали бўлди. Қайта қуриш даврида ҳам унинг ўз ўрни, йўлчи юлдуздек чорловчи аҳамияти бор. Ҳар доим ҳам буни ҳис қилолмаяпмиз. Олимларимиз баъзан шуҳрат кетидан қувишади, қўша-қўша диссертациялар ёқлашади. Сафимиз кенгаяверади, ишлаб чиқариш, социал тараққиёт эса орқада. Фан замон талабига ҳадеганда жавоб бермай қоляпти. Келинг, шу қутлуғ тонгда нега бундай бўлганини таҳлил тарозисига солайлик. Доҳий сиймоси олдида бош эгиб, бу нуқсонларни бартараф этишга қодирмиз дея қасамёд қилайлик. Унинг бой назарий-амалий меросини давр нафаси билан тўлдириб, янада бойитайлик.

Ф. ҲАЙДАРОВА,
тарих фанлари доктори.

Алоҳида китобча қилиб нашр этилди

Сиёсий адабиёт нашриёти «М. С. Горбачев. Ёшлар— революцион янгиланишнинг ижодкор кучи. 1987 йил 16 апрелда Бутуниттифоқ Ленинчи Коммунистик Ёшлар Союзининг XX съездида сўзланган нутқ» китобчасини босиб чиқарди.

(ТАСС).

• *Ерга чигит тушди*

ДАЛАЛАРДА МЕҲНАТ НАФАСИ

(Репортаж)

Ўлкамизда баҳор кезмоқда. Кечагина оппоқ ўриклар бугун гулини тўкди. Олмазорлар эса чаман-чаман очилди. Саррин баҳор еллари эсаётган далаларда яна деҳқон қизларининг шўх-шодон кулгилари янграй бошлади. Юбилей йилининг мўл пахта хирмонини барпо этиш иштиёқида ёнаётган боботеҳқон аллақачон дала ишларини қизитиб юборди. Шудгордан сўнг ерлар текисланиб, бороналаниб, экишга шай бўлиб турибди.

Боғдод районидаги «Пахтакор» колхозининг Шимолий Бағдод ва Қизилтепа массивларидаги 1-агроучасткаси пахтакорлари районда биринчи бўлиб чигит экишни бошлаб юбордилар.

Баҳорги ишларга февралнинг охиридаёқ астойдил киришган эдик, — дейди агроучастка бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Саидазим Тўхтасинов. — Бир ой ичида ерларга нам суви бериш, текислаш ишларини тугалладик. Ерларимиз асосан қумоқ, шу сабабли бу ерларга мола киритмаймиз. Ер текислангач, жўяк олиб, нам суви берамиз. Сўнгра бороналаниб, чигит экилаверади.

— Ҳаво бу йил одатдагидан кўра пастроқ келяпти. Чигит барвақт униб чиқади, деб ишонасизми?

— Албатта, қирқ йилдан буён пахтачилик билан шуғулланиб келаман. Тажрибалардан маълумки, уруғ қанча эрта экилса, ҳосил ҳам шунча эртаки, бўлиқ, толаси пишиқ бўлади. Ҳаво ҳарорати паст бўлишига қарамай ердан тафт келиб қолди. Мана ҳозир ҳавонинг иссиқлиги 14 даража. Тупроқнинг ҳароратини ўлчаб кўрганимизда эса 13 даража чиқяпти. Демак, экишни бошлаб юбораверишн лозим. Деҳқон энди ютқазмайди. Шуниси борки уруғ 5-6 сантиметр чуқурликка тушади. Биз эса 10 сантиметр чуқурликдаги ҳароратни ўлчаганмиз. Ўтган 1986 йилда 1985 йилга нисбатан чигитни етти кун аввал экандик. План ҳам 7 кун илгари — 7 октябрь куни тўлди.

Агроучастканинг марказий шийпони атрофида улкан толлар ям-яшил тус олди. Ўртадаги ҳовузда зилол сув мавж уриб турибди. 20 ўринли болалар боғчасидан гўдакларнинг товуши эшитилади. Бу ерда аллақандай байрам кайфияти бор. Колхозчиларнинг юзларида қувонч, кайфиятлари кўтаринки. Зеро, бугун ҳосил учун курашнинг дастлабки дамлари бошланди. Чигит ерга тушди! Шийпон ёнидаги сўрида бригада бошлиғи, Ўзбекистон Компартияси XXI съездининг делегати Робияхон Раҳмонова бир ҳовуч чигитни стол устига ёзиб, синчиклаб текширяпти.

— Юзта чигитдан 97 таси тўқ, фақат учтасигина пуч чиқди. Демак, уруғ яхши! —дейди у хурсанд қиёфада.

Пайкал четига «МТЗ-80» трактори келиб тўхтади. Тракторчи Холдор Йўлдошев трактордан тушиб, биз билан сўрашди. Трактор орқасига тиркалган «СХУ—4» сеялкасида илгари одатда бир махсус одам бўлар, у сеялка қутисидаги чигитнинг бир маромда тўкилишини назорат қилиб борар эди. Қутида чигит қолмаганда у тракторчини тўхтатар ва сеялка қутисини уруғга яна тўлдириб оларди.

— Биз мана шу қўшимча ёрдамчидан воз кечдик, — дейди Х. Йўлдошев, — экиш сеялкаларига янгилик киритдик. Уларга «КЕДР-1» электрон аппарати ўрнатдик. Агар сеялка қутисида уруғ тугаб қолса ёки чигит нотўғри тушаётган бўлса, электрон аппарат ҳайдовчи кабинасига сигнал беради ва ҳайдовчи дарҳол чорасини кўради. Участкадаги 7 та экиш сеялкасининг ҳаммасига мана шу аппарат ўрнатилган. Худди шу туфайли агроучасткада экишга кетадиган сарф-харажатдан 4 минг сўми, шунингдек, 12 тонна чигит тежаб қолиняпти.

Саидазим Тўхтасинов — тажрибали пахтакор. Узоқ йиллар бригадирлик қилган. Ҳозир эса агроучастка бошлиғи. Агроучасткада 370 гектар пахта майдони бор. Ўтган йили мана шу пахта майдонларининг ҳар гектаридан ўртача 28 центнердан ҳосил олинди. Марказий Фарғона чўллари шароитида бу — ёмон кўрсаткич эмас. Айрим бригадаларда эса бу кўрсаткич яна ҳам юқори бўлди. Масалан, М. Мирзараҳимов бошлиқ бригада ўтган йили ҳар гектар ердан 33 центнердан ҳосил кўтарди.

Агроучасткада деҳқончиликдаги прогрессив иш усулларини татбиқ этишга, ишлаб чиқаришни механизациялаштиришга катта эътибор берилялти. Бу ерда чигит экишдан тортиб, чеканка қилиш ва пахта теришгача бўлган барча иш жараёнлари механизациялаштирилган. Ўтган йили пахта 100 процент машиналар билан териб олинди. 1985 йилдан бошлаб агроучасткада бригада пудрати усулида ишлашга ўтилди. Буларнинг ҳаммаси меҳнат унумдорлигига, ҳосилдорликнинг кўпайишига ижобий таъсир қиляпти, албатта. Ўтган йили бу ерда ҳар бир центнер пахта етиштиришга 42 сўм, яъни пландагидан 3 сўм 60 тийин кам сарфланди. Колхозчиларнинг ҳар бир сўм иш ҳақига 1 сўм 6 тийиндан қўшимча ҳақ тўланди. Агроучасткада 80 гектар маккажўхори, 37 гектар полиз экинлари, 40 гектар бедапоя ҳам бор. Бу — алмашлаб экишда қўл келяпти.

Сеялкалар тиркалган тракторлар пайкал узра юра бошлайди. Тракторлар ортидан хиёлгина чанг кўтарилади. Тиниқ осмонда қушлар парвоз қилади. Экиш-тикиш жараёнидаги аллақандай тантанавор руҳни қалбдан ҳис қиласан киши.

— Бу ерларга асосан «АН—402» уруғи экилади. Чунки агроучастка районнинг қуйи қисмида, захкашроқ. «АН—402» нинг мана шундай шароитда ҳам яхши ривожланиши тажрибаларда исботланди, — дейди колхоз раиси Абдуқаҳҳор Абдусаматов, — бу йил экишга ҳар қачонгидан ҳам эртароқ киришдик. Деҳқон баҳорда экин экаётганда унинг қўлидан сочилган уруғ тўғри тупроққа тушади. Бир қисми эса олдинда кетаётган ҳўкизнинг сағрисига тушиб, сўнгра аста сирғалиб шудгорга тўкилади. Кексаларимиз мана шу ҳўкиз сағрисидан тушган уруғ ерга тўғри тушган уруғга кўра хиёл кечроқ ривожланади, дейдилар. Қаранг, шунинг ҳам фарқи бор экан! Демак, баҳорнинг ҳар лаҳзаси, ҳар дақиқаси ғанимат. Биз ўн кун ичида 1 минг 700 гектар ерга чигитни экиб бўлиб, бугун-эрта экишни тугалламоқчимиз.

— Бу ерда бир нарса кўнгилни хижил қиляпти, — суҳбатга аралашди колхоз бош инженери Абдураҳим Жўраев. — Маълумки, чўл ерларда ёввойи ўтлар кўп. Шунинг учун чигит экиш билан бир пайтда ерга гербицидлар билан ҳам ишлов берилиши лозим. **Афсуски бунинг учун керакли бўлган «ПГС» аппаратлари бизда йўқ. Натижада чигит экилгандан сўнг далага қайта «ОВХ—28» тракторини киритишга мажбурмиз. Бир ишни икки қиляпмиз-да. Демак, ёнилғи, иш вақти, меҳнат ортиқча сарфланади... РАПО раҳбарлари мана шундай аппаратлар билан ҳар бир тракторни таъминлашлари лозим.**

Беш-ўн йил илгари «ПГС» аппарати ўрнатилмаган сеялкалар ишга қабул қилинмасди. Кейинги йилларда бунга эътибор сусайиб кетди...

Фарғона области далаларида экин-тикин мавсуми авж олиб кетди. Шу кунларда Фарғона, Тошлоқ, Ёзёвон ва бошқа қатор районлар хўжаликлари экишни жадал олиб бормоқдалар.

А. ИБОДИНОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Республикамиз областларида чигит экишнинг бориши тўғрисида шу йил 20 апрелга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи устун—областлар; иккинчи устун—мавсум бошидан буён.

Сурхондарё	86,5
Фарғона	69,1
Андижон	68,7
Тошкент	54,5
Қашқадарё	51,9
Наманган	32,0
Самарқанд	30,8
Жиззах	16,1
Сирдарё	14,6
Бухоро	11,3
Хоразм	10,8
Навоий	10,0
ҚҚАССР	2,4
Республика бўйича:	38,2

«ҲУЖУМ» ҲАРАКАТИНИНГ 60 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

Партия ва давлат органларида кўп йиллар давомида самарали ишлаган, Уруш ва меҳнат ветеранлари Ўзбекистон республика кенгаши раисининг ўринбосари ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети маслаҳатчиси Нуритдин Акрамович Муҳитдинов ўз эсдаликларини тартибга солиб, бир рисола яратди. Унда автор ўз ҳаёт йўлининг ибратли жиҳатлари, ўзи мулоқотда бўлган, кўрган, билган, бирга хизмат қилган бунёдкор совет кишилари, давлат ва партия арбоблари ҳақида ёзади.

Улуғ Октябрнинг 70 йиллиги ва хотин-қизлар озодлиги учун кураш — «Ҳужум» ҳаракатининг 60 йиллиги арафасида шу рисоладан бир парчани газетхон эътиборига ҳавола қилмоқдамиз.

Доҳиймиз В. И. Ленинни кўриш бахти насиб этган бир неча Ўрта осиёликлар орасида Тўрахон Иброҳимова ҳам бўлган. Ильич ҳаётда қандай бўлганлиги тўғрисида мен биринчи марта шу аёлдан эшитганман.

Тўрахоннинг таржимаи ҳоли жуда қизиқ, ҳатто афсонага ўхшаб кетади. 1884 йилда туғилган, социал, моддий, диний зулмнинг бутун шафқатсизликларини ўз бошидан кечирган бу аёл большевиклар сафида жасур революционерга айланади.

Унинг дадаси Иброҳим ота умр бўйи батраклик қилган. Тўрахон ўн беш ёшида боғбон Ғози акага турмушга чиқади. У капиталистлар Паталахов ва Вадаевнинг пахта тозалаш заводида ишларди. Келин-куёвлар завод территориясидаги кичкинагина кулбада яшашарди. Ғози ака оғир касалликдан 1914 йилда вафот этди. Икки фарзанд билан бева қолган Тўрахон ишчилар паноҳида яшаб, бутунлай революцион ҳаракатга берилади.

В. И. Ленин йўлланмаси билан ўлкага юборилган Қўқон ревкомининг биринчи раиси Е. А. Бабушкин билан учрашуви унинг ҳаёт йўлини бир умрга белгилаб беради. Ревкомнинг таянчи, бош кучи, табиийки, ишчилар эди. Улар орасида ғайрат-шижоатли, актив, аммо паранжили аёл Бабушкиннинг эътиборини жалб этади. Орадан бир неча ой ўтгач, Тўрахон ревком раисининг хотин-қизлар ўртасида иш олиб бориш бўйича ёрдамчиси этиб тайинланади. Ефим Андреевич ва унинг рафиқаси Любовь Михайловна кечқурунлари Тўрахонга рус тилини ўргатишарди, ўзлари ҳам ундан ўзбекча гаплашишни ўрганишарди.

1921 йилда Совет Шарқи хотин-қизлари съездида қатнашиш учун Туркистон хотин-қизлари делегацияси Москвага келади. Бироқ қаттиқ қурғоқчилик, интервентлар ва оқ гвардиячиларнинг халқ хўжалигини вайрон қилгани, шунингдек фронтлардаги аҳвол мураккаб тус олгани оқибатида мамлакатда вазият кескинлашиб кетади. Май ойи охирида РКП(б)нинг навбатдан ташқари X Бутуниттифоқ конференцияси чақирилди. Ана шу воқеаларнинг ҳаммаси Шарқ хотин-қизлари съездини чақиришни қолдиришга мажбур этади. Аммо делегация аъзоларига, шу жумладан Тўрахонга ҳам, 1921 йил 13 июнда Советларнинг Учинчи уйида В. И. Ленинни кўриш ва у билан суҳбатлашиш имконияти туғдирилади. Кейинроқ, 1924 йил 23 январда Туркистон делегацияси составида у яна пойтахтга боради, бошқа делегациялар билан бирга Москвадаги вокзалда Владимир Ильич жасади солинган тобутни Горькидан олиб келган махсус поездни кутиб олади. Шундан сўнг Мавзолей қуриш ишларида ва 27 январда Қизил Майдондаги дафн маросимида қатнашади. Қўқонга қайтиб келгач, дарҳол большевиклар партияси сафига қабул қилишни сўраб ариза ёзади ва унинг бу аризаси қаноатлантирилади.

1925 йил 13 майда Кремлда Советларнинг III Бутуниттифоқ съезди очилади. Съезд Туркманистон ССР ва Ўзбекистон ССРни СССР составига қабул қилади. Съезд президиумида паранжи ёпинган Тўрахон ҳам бор эди. Залдан М. И. Калинин номига «ёнингиздаги аёлнинг паранжида ўтириши қандоқ бўлди» мазмунида ёзма савол тушади. Михаил Иванович таржимон орқали Тўрахонни саволнинг мазмуни билан таништиради. Шунда у ўрнидан даст туриб залдагиларнинг гулдурос қарсаклари остида паранжисини бошидан юлқиб олиб, итқитиб ташлайди. Бу Кремлнинг бутун тарихида ягона нодир воқеа бўлган.

Шундай қилиб, Тўрахон чинакам революцион ҳаракат — «Ҳужум»нинг биринчи даракчиси, ташаббускори бўлиб қолди. Бу — хотин-қизлар озодлиги учун оммавий, умумхалқ кураши бўлиб, 1927—1929 йилларда Ўзбекистонда айниқса актив тус олади. Қишлоқлар, районлар, шаҳарларда хотин-қизлар паранжи-чачвонларини намойишкорона тарк этиб, гулханларда ёқиб юборишади. «Ҳужум» ҳаракати жараёнида забунликдан озод бўлган кўплаб хотин-қизлар янги ҳаётга — ўқишга, ижтимоий меҳнатга жалб этилади.

СУРАТДА: содиқ дўстлар — рус аёллари Серафима Тимофеевна Любимова ва Мария Фёдоровна Муратова Ўзбекистоннинг кекса коммунист Тўрахон Иброҳимова ҳамда Нуритдин Акрамович Муҳитдинов билан суҳбатда.

(Фото «Советская женщина» журналининг 1958 йил май сонидан олинди).

УЛАР БИРИНЧИЛАРДАН ЭДИ

Ўша йилларда юзлаб фаол аёллар душманлар қўлида ҳалок бўлишади. Улар орасида 1927 йил март ойида ўлдирилган музика труппаси артисти Холчахон ҳам бўлган. Орадан бир неча ой ўтгач ажойиб талант соҳибаси Турсуной Саидазимова ҳалок этилади. 1929 йил июлида ғоят талантли санъат фидойиси Нурхон Йўлдошхўжаевани туғишган акаси ваҳшиёна пичоқлаб ўлдиради.

Марғилонда истиқомат қилган бадавлат ер эгаси, диндор Йўлдошхўжа Салимхўжаев ва унинг рафиқаси Кимёхон оиласида Бегимхон ва Нурхон исмли икки қиз ҳамда Соли исмли ўғил бўлган. Кимёхон ажойиб қўшиқлар айтган, рақс шайдоси бўлган. У ўз қизалоқларини ҳам болаликданоқ рақс ва қўшиққа ўргатади. Улар бора-бора санъатга меҳр қўйишди, қувонч, бахт ва иқтидорларини шундан топишди.

Кимёхон 1927 йилда маҳалладаги йиғилишда эрининг рухсатисиз биринчилар қатори паранжисини ташлайди. Сафардан қайтган Йўлдошхўжа воқеадан хабар топгач, рафиқасини калтаклайди ва ундан доим паранжида юришга қасам ичишини талаб қилади. Кимёхон унинг амрини бажаришдан қатъиян бош тортади. Шунда жоҳил эр рафиқасини бўғиб ўлдириб, шу заҳотиёқ ерга кўмади. Ўшанда Кимёхон 37 ёшда эди.

Ана шу мудҳиш воқеа рўй берганда бир хонага беркиниб олган Нурхон (Бегимхон уйда бўлмаган) безгак тутгандек қалтираб, адолатсиз ота зулмидан қон йиғлади. Онани жувонмарг қилиб бўлиб, Йўлдошхўжа хонага киради ва қизини қаттиқ огоҳлантиради: агар рўй берган воқеа ҳақида бирор кимсага айтгудек бўлсанг ва бирон ерда паранжисиз пайдо бўлсанг сени ҳам ўлдираман.

Отасидан зириллаб қолган қиз пайт пойлаб уйидан қочиб чиқиб, онасининг дугонаси Хожихон ҳузурига боради. У Нурхонни сандиққа яшириб, қулфлаб қўяди, калитни эса доим ўзи билан олиб юради. Фақат тундагина сандиқни очиб, қизга нон ва сув бериб туради.

Кунларнинг бирида Ҳожихон ўзининг узоқ қариндоши Олим Комиловни учратиб қолади. У аравакашлик қилар, бинобарин музика асбоблари ясайдиган уста эди. Ёнғоқ, арча дарахтлари танасидан дутор, танбур, доира, най ва ҳоказо музика асбобларини ясарди. Ана шу музика асбобларини ўзи чалиб, тилга киргазарди, лекин ҳаммасидан ҳам доира чалишни қойиллатарди. Шунинг учун уни халқ орасида уста Олим Созчи деб аташарди. Устанинг рафиқаси вафот этган эди. Ҳожихон унга Бегимхонга (ўшанда у 19 ёшда бўлган) уйланишни маслаҳат беради. Шундай қилиб, Бегимхон синглиси Нурхон билан Уста Олим хонадонида яшай бошлайди. Тез орада оилавий труппа шаклланади: Уста Олим — доирачи, Бегимхон ва Нурхон — раққоса, қўшиқчи.

1928 йилда машҳур санъат арбоблари Муҳиддин Қори Ёқубов ва Тамарахоним Самарқанддан Марғилонга келишади. Улар санъатчилар оиласи билан учрашиб, ўз труппалари ҳақида гапириб беришади ва унга киришга кўндиришади. Хуллас улар биргаликда Самарқандга жўнаб кетишади. Труппанинг Тошкент ва бошқа районлардаги гастроллари муваффақиятли ўтади. Халқ санъатчиларни шавқ-завқ билан кутлайди.

Уста Олим, Бегимхон ва Нурхон кўчларини олиб кетиш учун бир неча кунга Марғилонга келишади. Бундан хабар топган қариндошлари Саломатхон (йирик савдогар, Маккага зиёратга бориб келган Ахрорхўжанинг рафиқаси) Нурхонни меҳмондорчиликка таклиф қилади. Бегимхон ҳам бирга бормоқчи бўлганида холаси камбағал аравакаш-артистга турмушга чиққанини юзига солиб, розилик бермайди. Соли синглисини кузатиб бориш ниятини айтади. Чиройли кийиниб олган Нурхон отаравада Марғилондан 30 километр олисликдаги Хожи қишлоққа етиб келади. Уни Аҳрорхўжанинг қизлари Мўътабархон билан Отикахон илиқ қарши олишади. Меҳмондорчилик эркак киши қадам босмайдиган ичкари хонада бўлади, қизлар ўйин-ашула қилиб, вақтни шод-хуррамлик билан ўтказишарди.

Худди шу вақтда Нурхонни акаси Соли чақириб қолади. У коридорга чиққанида акаси этик қўнжидан пичоқ олиб, бу заҳарланган, деб огоҳлантиради ва театр — бу сен учун ўлим, ичкари — яхши турмуш, ҳозир иккисидан бирини танлайсан, дейди. Нурхон мағрур туриб «Ҳеч қачон театрдан воз кечмайман» деб, жавоб қилади. Шунда Соли унинг елкасидан маҳкам тутиб, кўксига пичоқ санчади. Қиз қотил қўлидан юлқиниб чиқиб, йўл-йўлакай қон излари қолдириб, қўшниникига югуради. Бироқ Соли Нурхонни қувиб етиб, шаршарадек чилвир сочларига чулғаб олади-да, ваҳшийларча телбаланиб, қиз бечора баданининг дуч келган ерига заҳарланган пичоқни санчаверади. Пичоқни ҳар санчганида «Мана сенга театр! Мана сенга рақсга тушиш! Мана сенга қўшиқ айтиш!» деб санчарди.

Нурхон яқиндагина Тошкентга борганида шойи юбка ва блузка, қизил духоба дўппи, амиркон туфли сотиб олганди. Мана энди ғаддор эскилик, жаҳолат қурбони бўлиб, ўша янгигина либосларида қонга беланиб ётарди...

Унинг танаси 26 жойидан пичоқланган эди. Навқирон санъатчи ўша мудҳиш воқеа рўй берган куни роппа-роса ўн етти ёшга тўлган экан.

Эртаси куни Нурхон жасади солинган тобут Марғилоннинг бош майдонига олиб келиниб, Меҳнат саройи олдида қурилган минбарга қўйилади. Шаҳарнинг қарийб ҳамма аҳолиси тўпланади. Митингда Тўрахон оташин нутқ сўзлайди. У фарёд ичида марҳума Нурхоннинг бошини икки қўллаб кўтариб, кўзлари, лаби, юзи, пешонасидан меҳр билан ўпади. Майдондагилар ундан кўз узишмасди, ҳамманинг кўзида ёш. Халқ қотилни кўрсатишни талаб қиларди. Бирдан хотин-қизлар жунбишга келиб, эски урф-одатларни, диний жаҳолатни лаънатлаб, паранжиларини итқита бошладилар. Шу заҳотиёқ эркаклар юзлаб гулханни гуриллатиб юборишди. Марғилон марказида ёндирилган минглаб паранжиларнинг аланга ва тутуни анча вақтгача ҳавони қоплаб турди.

Нурхонни Кетбоғ қабристонига дафн этишди.

Олиб борилган тергов жараёнида мудҳиш фитнани Нурхоннинг отаси Йўлдошхўжа, холаси Саломатхон, Ахрорхўжа, уларнинг қариндоши мулла Қози Калон ташкил этганликлари аниқланади. Улар Солини ҳузурларига чорлаб, сингилларинг Бегимхон ва Нурхон худодан, диндан, шариатдан, урф-одатларимиздан юз ўгиришди, ота райини рад этишди, қариндош-уруғга иснод келтириб, ўзбошимчалик қилишмоқда, деб обдон қулоғига қуйишди. Пировардида ундан иккала сингилни ҳам ўлдиришни талаб қилишди ва қўлга тушиб, ҳибсга олингудек бўлса, керакли одамларни сотиб олиб, уни дарҳол қутқариб олишларини айтишди. Унга катта пул, бой-бадавлат ҳаёт, уй-жой, от, уйлантириб қўйиш ва у дунёдан жаннат ҳам ваъда қилишди. Соли қуръонни ўпиб, топшириқни бажаришга ваъда беради.

Нурхон ҳақида шоир Амин Умарий достон битди, адиб Комил Яшин музикали драма яратди, кўплаб қўшиқлар тўқилди. Бир қанча мактаблар, Марғилон театри, комсомол ва пионер ташкилотлари, дружиналар, санъатчи ўлдирилган қишлоқ, Тошкент ва бошқа шаҳарларда кўчалар Нурхоннинг номи билан аталадиган бўлди. Марғилонда ёдгорлик ўрнатилди. Хуллас хотин-қизлар озодлиги учун кураш қурбонининг номи юртимизда машҳур бўлди, иззат-икром топди.

Вақти келиб Уста Олим республика халқ артисти унвонига, давлат мукофоти лауреатига сазовор бўлди. Қори Ёқубов ансамбли составида СССР бўйлаб — иттифоқчи ва автоном республикаларда, шунингдек Англия, Франция, ва бошқа мамлакатларда гастролларда бўлиб, ўзбек миллий санъати довруғини таратди. У 1953 йилда вафот этган, Тошкентнинг Форобий кўчасидаги Коммунистлар қабристонига дафн этилган.

Унинг қизи Ҳалима Комилова Алишер Навоий номидаги Ўзбек Давлат академик Катта театри саҳнасида балет санъатида катта ютуқларга эришди, Ўзбекистон ССР халқ артисти унвонига сазовор бўлди.

Бегимхон ая бутун умр бўйи ансамбль ва театрни тарк этмади, деса бўлади. Ҳозир у Тошкентда яшайди, иззат-икромда — пенсионер. Саксон ёшли табаррук она — жонли тарих.

Бегимхон ая биз учун оиламиз аъзосидек бўлиб кетган. Уни кўрганда кишида қандайдир хушнуд кайфият, қувонч пайдо бўлади. У хотин-қизларимизнинг бугунги нурафшон ҳаётини деб озодлик учун кураш машаққатларини мардона енгган, толмас курашчи, вафодор рафиқа, меҳрибон она тимсолидир.

Нурхон фожиаси, Ленин ғоялари учун, хотин-қизлар озодлиги учун курашда Бегимхон, Тўрахон ва улар тенгдошлари босиб ўтган йўл Ўзбекистонда «Хужум» ҳаракати қандай шиддатли тус олганлигининг, санъат меҳнаткашларга хизмат қилиши ниятида халқ талантлари кўрсатган фидойиликнинг таъсирли тарихидир.

Кунларнинг бирида бизнинг хонадонимизда суҳбатлашиб ўтирар эканмиз, Тўрахон Иброҳимова республика илғор хотин-қизлари учинчи съезди ўтказилса яхши бўларди, деб қолди (биринчи съезд 1929 йилда, иккинчиси 1939 йилда ўтказилган эди). Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети таклифни маъқуллади ва бутун 1957 йил давомида съездга тайёргарлик кўрилди. Республика хотин-қизлари III съезди 1958 йил 7—8 март кунлари Тошкентдаги Алишер Навоий номидаги Ўзбек Давлат академик Катта театри биносида бўлиб ўтди. Унда республика экономикаси ва маданияти барча соҳаларида, партия, совет, касаба союзлари ва комсомол органларида меҳнат қилаётган илғор хотин-қизлардан 1200 дан зиёд делегат иштирок этган эди. Съезд қатнашчилари орасида барча иттифоқчи республикалардан, Москва ва Ленинграддан келган делегациялар, ўлкага Ленин йўлланмаси билан келган, Н. К. Крупская билан учрашган, ўзининг бутун куч-ғайратини хотин-қизлар озодлиги учун курашга бахшида этган большевик аёлларнинг биринчи авлоди вакиллари ҳам бор эди.

Мен республика Хотин-қизлари съездида КПСС Марказий Комитети секретари сифатида Марказий Комитет ва СССР Министрлар Совети номидан съезд делегатларини табриклаганим ёдимда.

Тўрахон Иброҳимова ўз ҳаётининг сўнгги кунларигача (у 1975 йилда вафот этган), партия, совет органлари, жамоат ташкилотларида фаол ишлаб келди. Унинг қизлари: Чиннихон (1908 йилда туғилган) 1930 йилда, Жўрахон 1932 йилда — йигирма ёшлигида партия сафига киришади. Опа-сингил Москвада ўқиб, олий маълумотли мутахассис бўлишди.

Кейин, Москвада ишлаган йилларимда Климент Ефремович Ворошилов, Андрей Андреевич Андреев, Семен Михайлович Будённий ва бошқа партия, давлат арбобларидан Владимир Ильичнинг шахсий ҳаёти, ижтимоий фаолияти тўғрисида кўп ҳикояларни эшитдим. Аммо Тўрахон Иброҳимова мен учун В. И. Лениннинг жонли тимсоли тўғрисида биринчи тасаввурни, биринчи тассуротни берган биринчи мураббий бўлиб қолаверади.

Нуритдин МУҲИТДИНОВ.

Дунё воқеалари

«Франция—СССР» жамияти съезди ўз ишини тамомлади

БОРДО, 20 апрел. ТАСС мухбири Юрий Лопатин хабар қилади: «Франция — СССР» жамиятининг навбатдаги XVII миллий съезди уч кун ишлаганидан кейин ёпилди. Съезднинг Бордо конгресслар саройида ўтган мажлисларида Франциянинг барча районларидан келган 600 дан кўпроқ делегат, шунингдек чет эллик меҳмонлар, жумладан Совет дўстлик жамиятлари союзи президиумининг раиси В. В. Терешкова бошчилигидаги шу союз делегацияси қатнашди.

Қабул қилинган якунловчи резолюцияда съезд қатнашчилари «Франция — СССР» жамияти Совет Иттифоқида авж олдириб юборилган қайта қуриш ва кенг демократлаштириш жараёнини ғоят қизиқиб кузатаётганлигини таъкидламоқдалар. КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачев қуролсизланиш соҳасида илгари сурган таклифлар бутун диққатимизни ўзига жалб этмоқда, дейилади ҳужжатда.

«Франция — СССР» жамияти анъанага кўра, ўзининг миллий съездларини Франциянинг турли районларида ўтказмоқда, деди ТАСС мухбири билан суҳбатда жамият президентлик кенгашининг аъзоси, Франция Коммунистик партияси Сиёсий бюросининг аъзоси Ролан Леруа. Бундан аввалги съездлар Ницца. Гавр, Авиньонда ва бир қанча бошқа шаҳарларда бўлиб ўтди. Бу йилги съезд совет Бокуси билан биродарлашган Бордо шаҳрида ўтказилди. Географик жиҳатдан бундай кенг кўлам жамиятимизга жойларда Франция аҳолиси билан алоқани доимо кенгайтириш ва мустаҳкамлаш имконини бермоқда.

Ҳозир «Франция —СССР» жамияти ҳаётида янги давр бошланди, жамият олға қараб сифат жиҳатидан катта қадам қўйиши мумкин, деб уқтирди Р. Леруа. Бу эса Совет Иттифоқида рўй бераётган революцион ўзгартишлар билан, шунингдек инсониятнинг қирилиб кетиш реал хавфи мавжуд бўлган ҳозирги мураккаб халқаро вазият билан изоҳланади.

АДРда ДАСТЛАБКИ ҚУЮВ ЦЕХИ ИШГА ТУШИРИЛДИ

КОБУЛ, 20 апрель. ТАСС мухбири Олег Кузминь хабар қилади: мамлакатдаги энг йирик саноат корхонаси — Кобулдаги Жангалак авторемонт заводида Афғонистонда дастлабки қуюв цехи фойдаланишга топширилиши муносабати билан тантанали маросим ўтказилди. Замонавий серунум машина-ускуналар билан жиҳозланган бу цех йилига 2120 қуйма ишлаб чиқарадиган бўлади.

1960 йилнинг июлида совет ташкилотлари кўмаги билан қурилган бу завод Совет — Афғонистон иқтисодий ҳамкорлигининг энг йирик объектларидан биридир.

Тантанали митинг бўлди. АХДП ва АДР ҳукуматининг раҳбарлари, шунингдек Афғонистонда меҳмон бўлиб турган СССР Ташқи иқтисодий алоқалар давлат комитетининг раиси К. Ф. Катушев бугун завод ишчилари ҳузурига меҳмон бўлиб келдилар.

Жангалак авторемонт заводининг қуюв цехи, — деди митингда сўзга чиқиб АХДП Марказий Комитетининг Бош секретари Нажиб, — мамлакатдаги бирдан-бир металлургия цехи бўлиб, Афғонистон саноатини ривожлантириш тарихидаги янги саҳифа шу цехдан бошланади. Машҳур завод 27 йилдан буён ватанимизга хизмат қилмоқда, деб уқтирди у. Афғонлар бу заводни ифтихор билан Афғон — Совет дўслиги рамзи деб атайдилар. Завод маҳсулотини жангчиларимиз яхши биладилар, деди афғон раҳбари.

Нажиб сўзининг охирида заводни қуриш ва реконструкциялашда ёрдам берганлиги учун СССР га миннатдорчилик билдириб, янги цех Ленин туғилган кунининг 117 йиллиги арафасида очилганлигини таъкидлади.

Митингда К. Ф. Катушев нутқ сўзлади.

Совет—Жазоир дўстлиги кунлари

ЖАЗОИР, 20 апрел. ТАСС мухбири Вячеслав Корзелев хабар қилади: Кеча Жазоир пойтахтида Совет — Жазоир дўстлиги кунларининг тантанали очилиши бўлди.

Бир ҳафта мобайнида Жазоир жамоатчилигининг намояндалари Жазоир аҳолиси ва меҳмонлари Литва, Қирғизистон халқ ижоди, графика асарлари ва адабиёти кўргазмаларида бўладилар. Жазоирлик томошабинлар ҳузурида Қирғизистон ССР «Келечек» фольклор ашула ва рақс ансамбли концертлар қўйиб беради.

Жазоир ва совет халқлари ҳаётидаги икки шонли юбилей — ЖХДР мустақиллигининг 25 йиллиги ва Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 70 йиллигига бағишланган дўстлик кунларида Қирғизистон ССР Олий Совети Президиумининг секретари Собира Ўмирқулова бошчилигидаги совет жамоатчилиги делегацияси иштирок этмоқда.

21 июнь—маҳаллий Советларга сайловлар куни

АГИТПУНКТЛАРДА ХОТИРЖАМЛИК

БУЛУНҒУР РАЙОНИДАГИ АЙРИМ ХУЖАЛИКЛАРДА САЙЛОВГА ТАЙЕРГАРЛИК ҚОНИҚАРСИЗ АҲВОЛДА

Булунғурликларга катта ишонч билдирилди, улар маҳаллий Советларга сайловларни чуқур демократик асосда ўтказадиган бўлишди, деган гапни тез-тез эшитяпмиз. Дарҳақиқат, шундай. Эксперимент тарзида ўтказиладиган кўп мандатли сайлов округи область бўйича фақат Булунғур районида бўлади. Шу боис, бутун диққат-эътибор ана шу тадбирни юксак сиёсий руҳда ўтказишга қаратилган.

Район партия комитети ташкилий бўлими мудири В. Кванкеевич маҳаллий Советларга депутатликка номзодлар кўрсатишга бағишланган йиғилишлар Навоий номли совхозда соат 12 да бошланади, дегани учун хўжаликка йўл олдик. Олдинроқ райком бўлим мудири совхозга телефон ҳам қилди. Етиб келганимизда совхоз идорасидан ҳеч кимни тополмадик. Анча кутганимиздан сўнг бош бухгалтер келиб қолди. Унинг сайлов ва сайлов билан боғлиқ йиғилишлардан хабари йўқ эмиш. Йиғилишлар ўтиши лозим бўлган бўлимларга йўл олдик.

— Мен ҳам билмайман, — деди 3-бўлимда учраган совхоз транспорт бригадаси бошлиғи коммунист Р. Ўролов, — назаримда ҳали тайёргарлик бошланмаган.

У бўлимнинг 2-бригадасига бориб келди. Афсуски у ерда ҳам ҳеч ким йўқ экан. Сўнгра 1-бўлимга ўтишга мажбур бўлдик.

— Партком секретари ҳозиргина директор ўринбосарини бу ерда қолдириб, ўзи 3-бўлимга кетди, — деди бош агроном И. Маматқулов. — Йиғилиш бўлишини ҳам ундан эшитдик.

Бу пайтда соат 14 лар чамаси бўлиб қолганди. Совхоз директори И. Турдиев ҳам йиғилиш қаерда бўлишини билмай, машинасига ўтириб партком секретарини қидириб кетди. Бироздан сўнг уни қаердандир топиб келди.

— Ҳозир бўлим активларини хонадонларга жўнатдик. Ўзим ҳам одамларни йиғилишга айтиб юргандим, — деди партком секретари Р. Умматов. — Мана қишлоқ Совети ижроия комитети раиси ҳам мен билан бирга. Меҳнаткашларни ишдан қолдирмаслик учун 3-, 4-агроучасткаларда сайловолди йиғилишларини иш жойида ўтказишга келишганмиз.

Қишлоқ Совети ижрокомининг раиси М. Воҳидов қўшимча қилди: — Туш пайтида ўтказсак ишга халақит қилмасов?!

Лекин ёлғон-ёлғонда. Барибир билиниб қолади. Ҳайриятки, улар соат 14.30 гача 20-25 кишини тўплашга муваффақ бўлишди. Қолганлар эса муҳим сиёсий тадбирдан четда қолишди. Шу жойдан 200 метр нарида автогараж жойлашган. Диспетчер А. Муродов, тракторчи М. Мелибоев ва бошқаларни дарвоза ёнида учратдик.

— Бугун қанақа йиғилиш бўляпти? — сўрадик А. Муродовдан.

— Ҳеч қанақа, — жавоб қилди у бамайлихотир.

— Маҳаллий Советларга сайловлар қачон бўлади? — деган саволимизни эшитиб совхоз бош инженери А. Мелибоев ҳам бошини қуйи эгди.

Фозил Йўлдош ўғли номли совхозда сайлов кампаниясига тайёргарлик бундан ҳам суст боряпти. Марказий агитпункт жойлашган 5-ўрта мактаб директори кабинетида агитаторлар рўйхати илинганини айтмаса, бошқа иш қилинмаган. Рўйхатда исми-шарифлари ёзилган агитаторлар билан суҳбатлашдик.

— Қайси участкага масъул эканлигимни билмайман, — деди ўқитувчи Т. Ниёзова.

Агитатор О. Қаршибоева ҳам муҳим сиёсий кампания ҳақида ҳеч нарса айтолмади. Агитатор ҳеч нарсани билмаса, бошқалардан нимани талаб қилиш мумкин? Мактаб директори А. Мамаражабов ҳам кўп мандатли сайлов аҳамияти, демократияни чуқурлаштириш сингари тушунчалардан йироқ экан. Совхоз партия комитети секретари агитпунктни бир кечада тартибга келтирамиз, деб ваъда берди. Бир неча ҳафтадан бери битмаган иш бир кечада битишига ишонгинг келмайди. Қолаверса, хўжалик территориясидаги бошқа агитпунктларда ҳам аҳвол бундан яхши эмас.

— Ўн марталаб тушунтирдим. Билмадим энди нима қилиш керак, — деди район партия комитети секретари В. Усмонова. — Ҳаммасини қайтадан бошлашимиз зарурга ўхшайди.

Райком секретарлари ҳар иккала хўжалик раҳбарларини кечқурун чақириб гаплашишга ваъда беришди. Семинарлар, узундан-узоқ йиғилишлар, якка тартибдаги суҳбатлардан хулоса чиқармаган, беғам, беташвиш одамлар бу ғалги чақириқдан кейин амалий ишга ўтишармикин? Афсуски, бу саволга жавоб бериш қийин. Аммо шу нарса маълумки, сайлов кампанияси давридаги бундай лоқайдликка район партия комитетининг хотиржамлиги ҳам сабабчи.

Ж. МАМАТОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

КИТОБ ЖАВОНИНГИЗГА

«Юлдузча» нашриёти қуйидаги китобларни ўзбек тилида нашр қилди:

Ака-ука Гриммлар. Эртаклар. 464 бет. Баҳоси 2 сўм 70 тийин (рус тилида).

Немис халқ эртакларини тўплаб, 1812 йилда нашр эттирган тилшунослар — ака-ука Якоб ва Вильгельм Гриммлардир. Уларнинг бу нашри ўқувчиларнинг севимли китобига айланиб қолди.

Яйра Саъдуллаева. Бекинмачоқ. Ҳикоя ва эртаклар 80 бет. Баҳоси 30 тийин.

Рангли расмлар билан безатилган бу китобга кирган ҳикоялар болаларни ўйлашга, мушоҳада юритишга даъват этади.

Олқор Дамин. Салом, яхшилик. Шеърлар. 28 бет. Баҳоси 5 тийин.

Кичкинтойларга бағишланган бу илк тўплам «Салом, яхшилик» деб аталди. Шоир боланинг ёшликдан ҳалол, тўғри бўлиб ўсиши келажакда гўзал хулқли инсон бўлиб етишишида асосий омил деб тушунади.

РЕКЛАМА ✱ ЭЪЛОНЛАР

Турист

ТОШКЕНТ САЁҲАТ ВА ЭКСКУРСИЯЛАР БЮРОСИ

ҚУЙИДАГИ МАРШРУТЛАР БЎЙИЧА

САЁҲАТГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

ТОЛЬЯТТИ — «ЖИГУЛИ» туристик базаси — 18 майдан 1 июнгача.
ХАРЬКОВ — «ВАСИШЧЕВО» туристик базаси — 22 майдан 10 июнгача.
ПОЛТАВА — 1 июндан 10 июнгача. Баҳоси — 267 сўм.
КОЛОМНА (Москва, Подольск, Чехов, Серпухов, Загорск, Владимир, Суздаль шаҳарларини томоша қилиш билан бирга) — 1 майдан 10 майгача.
ВЕЛЕГОЖ (Тула области) — 3 майдан 22 майгача, 23 майдан 4 июнгача. Баҳоси—344 сўм.
ДРАГОБИЧ (Трускавецга ҳам бориладн) — 1 майдан 20 майгача, 21 майдан 9 июнгача. Баҳоси — 348 сўм.
ИВАНОВО — МОСКВА — 26 майдан 1 июнгача. Баҳоси — 241 сўм.
СУЗДАЛЬ—ИВАНОВО — 4 майдан 13 майгача. Баҳоси — 287 сўм.
КИСЛОВОДСК — 12—31 май кунлари. Баҳоси —285 сўм.
ЕССЕНТУКИ — 19 майдан 7 июнгача. Баҳоси — 270 сўм.
ПЯТИГОРСК — «ОЗЕРНИЙ» туристик комплекси — 8 майдан 22 майгача. Баҳоси — 228 сўм.
СЕВАСТОПОЛЬ — 11—21 май кунлари. Баҳоси — 248 сўм.
ЖДАНОВ (Азов денгизи) — 15—30 май кунлари. Баҳоси — 258 сўм. 31 майдан 15 июнгача. Баҳоси — 288 сўм.
КУТАИСИ — ПИЦУНДА — 6—25 май кунлари, 26 майдан 14 июнгача.
СУХУМИ — 15—31 май кунлари.
ЛАЗАРЕВСКОЕ (хусусий сектор) — 29 апрелдан 19 майгача, 20 майдан 9 июнгача.
АДЛЕР (хусусий сектор) — 11—31 май кунлари. Баҳоси — 299 сўм.
ЕВПАТОРИЯ (хусусий сектор) — 25 майдан 13 июнгача. Баҳоси — 323 сўм.
СОЧИ — 8—28 май, 29 майдан 17 июнгача. Баҳоси — 311 сўм.
МЦХЕТА — СУХУМИ — 11—31 май кунлари (хусусий сектор) — 31 майдан 20 июнгача.
МЦХЕТА — ГАГРА — 17 майдан 6 июнгача (хусусий сектор).
КАХЕТИЯ — БОТУМИ — 15 майдан 4 июнгача (хусусий сектор).
ГЕЛЕНЖИК (Кабардинка посёлкаси, хусусий сектор), —14 майдан 2 июнгача. Баҳоси — 317 сўм.
ЯЛТА (хусусий сектор) — 30 майдан 19 июнгача. Баҳоси — 332 сўм.
ЛАЗАРЕВСКОЕ («Космос» туристик базаси) — 3—23 май, 23 майдан 12 июнгача (хусусий сектор). Баҳоси — 290 сўм.
СОЧИ (ЛОО посёлкаси, хусусий сектор) — 29 апрелдан 18 майгача. Баҳоси — 290 сўм.

ЙЎЛЛАНМАЛАР ҚИЙМАТИГА БОРИШ-КЕЛИШ, АВИАБИЛЕТ БАҲОСИ, ОВҚАТЛАНИШ, ЖОЙЛАШИШ ВА ЭКСКУРСИЯ ХИЗМАТИ ҲАМ КИРАДИ.

Барча масалалар бўйича қуйидаги адресга мурожаат қилинсин: Тошкент шаҳри, 78-алоқа бўлими. Намойишлар хиёбони, 5-уй. Телефон 39-13-12.

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИ БИНОСИДА
25 апрель
соат 10 дан 17.00 гача
26 апрель
соат 15 дан 20.00 гача
УЛУҒ ОКТЯБРЬ СОЦИАЛИСТИК РЕВОЛЮЦИЯСИНИНГ 70 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН
II БУТУНИТТИФОҚ ХАЛҚ ИЖОДИЕТИ ФЕСТИВАЛИ ДОИРАСИДА
фольклор коллективлари, оилавий ансамбллар ва катта ашула ижрочиларининг
РЕСПУБЛИКА КОНКУРСИ УТКАЗИЛАДИ

●

Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги
ТОШКЕНТ ДАВЛАТ МАДАНИЯТ ИНСТИТУТИ
кафедралар бўйича
ВАКАНТ ВАЗИФАЛАРГА КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

мудирлар: хореография (фан кандидати, доцент), оркестр дирижёрлиги (фан кандидати, доцент, катта ўқитувчи), маданий-оқартув иши тарихи ва назарияси (фан кандидати, доцент);
доцентлар: сиёсий иқтисод, зарбли асбоблар;
катта ўқитувчилар: партитура асбоблари ва партитура ўқиш; оркестр дирижёрлиги, музика тарихи ва назарияси;
ўқитувчилар: сиёсий иқтисод, оркестр дирижёрлиги, маданий-оқартув иши методикаси.
Конкурс муддати — 3 майгача.
Мурожаат учун адрес: 700164, Тошкент шаҳри, Высоковольтний массиви. 3-сектор, 127 «а» уй. Телефонлар: 62-03-23, 62-03-24.

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — «Йиртқич ҳайвонлар орасида» аттракционининг гастроллари (19.30).

Ўзбекистон Журналистлар союзи правлениеси, Ўзбекистон ССР Нашриётлар, полиграфия ва китоб савдоси давлат комитети «Ёш гвардия» нашриётининг собиқ директори, СССР Журналистлар союзи аъзоси, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими, республика аҳамиятидаги шахсий пенсионер

Абдулазал Ваҳобович ВАҲОБОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

Республика махсус музика-рассомчилик мактаб-интернати коллективи мактаб-интернат директори К. О. Зоировга отаси, Улуғ Ватан уруши иштирокчиси

Одил ЗОИРОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент давлат маданият институти ректорати, партия комитети, касаба союз ташкилоти маданий-маърифий ишлар тарихи ва назарияси кафедраси ўқитувчиси Р. Маҳмудовга онаси

Ирисвони МАҲМУДОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Тил ва адабиёт институти коллективи катта илмий ходим, филология фанлари кандидати Н. Якубовага онаси

Муҳаррам ЯКУБОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Театр

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 22/IV да **Келинлар қўзғолони**, 23/IV да **Зебуннисо.**

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 22/IV да **Паранжи сирлари**, 23/IV да **Аршин мол-олон.**

• Спорт

ХОККЕЙ:

ЙИРИК ҲИСОБ

Вена шаҳрида шайбали хоккей бўйича Европа ва жаҳон чемпионати давом этмоқда. Совет хоккейчилари учинчи учрашувни АҚШ командаси билан ўтказиб, йирик ҳисобли (11:2) ғалабага эришди. Ҳозир СССР терма командаси олти очко билан пешқадамлик қилмоқда. Қолган ўйинларда: ГФР — Финляндия —3:1, Канада— Швейцария —6:1, Швеция — ЧССР — 2:3 ҳисоблари қайд қилинди.

ЧИМ ХОККЕЙ:

СОВРИНДОР АНИҚЛАНДИ

СССР кубоги учун эркаклар командалари ўртасида ўтказилган мусобақада финалчилар аниқланди. Андижонда соврин учун саккиз команда ўзаро куч синашди. Икки группага бўлинган ҳолда ўтказилган баҳсларда Олмаота динамочилари билан Москванинг «Фили» коллективи юқори натижа кўрсатдилар. Ҳар иккала команда ўртасида ўтказиладиган ҳал қилувчи учрашувда Олмаота хоккейчилари ютиб (4:0), соврин эгаси бўлдилар.

БОКС:

ФИНАЛГА ЙЎЛЛАНМА

Тошкентдаги «Меҳнат резервлари» спорт комплексида бир неча кун давом этган мамлакат биринчилигининг зонал мусобақалари якунланди. Мусобақада республикамиз вакиллари муваффақиятли куч синашдилар. Жумладан, вазнларига кўра И. Орифхўжаев, Э. Кемалов, С. Томаженко, И. Парпиев, А. Григорян, Э. Саитхалилов, Р. Ягудин, О. Андреанов, Р. Панаринлар ғолиблик супасига кўтарилиб, шу йил июнь ойида Ленинградда ўтказиладиган финал баҳсларида қатнашиш ҳуқуқини қўлга киритдилар. Шунингдек, вакилларимиздан Владимир Роот билан Борис Шпак баҳслари ҳам мухлисларда яхши таассурот қолдирди.

ЕНГИЛ АТЛЕТИКА:

КЎПКУРАШ ҒОЛИБИ

Қўқондаги «Комсомол» стадионида Ўзбекистон чемпионати ўтказилди. Мусобақада юқори натижалар қайд этилди. Жумладан, Тошкент жисмоний тарбия институтининг талабаси Х. Кабанова билан Э. Колобовалар еттикураш бўйича маҳорат кўрсатиб, спорт мастери нормативини бажаришди. Ёши 17 дан ошиқ спортчилар орасида эса қўқонлик С. Иванченко муваффақият қозонди. Ўнкураш баҳслари ҳам мароқли бўлди. Халқаро классдаги спорт мастери тошкентлик В. Подмарёв бу сафар ҳам ғолиблик супасига кўтарилди. Унинг ҳамшаҳари Р. Ғаниев билан Д. Волковлар ҳам ўз группаларида ғалабага эришдилар. Команда ҳисобида Тошкент армия спорт клубининг енгил атлетикачилари зафар қучдилар.

• Воқеа содир бўлган жойдан фоторепортаж

ОФАТ ВА МАТОНАТ

Илгари хабар қилинганидек, жала-ёмғирлар натижасида Оҳангарон дарёси тошиб, теварак-атрофга катта зарар етказди. Одамлар табиий офатга матонат ва уюшқоқликни қарама-қарши қўйдилар. Ҳозир сув тошқини оқибатлари тугатилмоқда.

СУРАТЛАРДА: 1. Сув босган Бўржар қишлоғи кишиларидан Т. Дадаматов ва Л. Маркелова. 2. Тошқин оқибатларини тугатиш ишлари олиб борилаётган ҳамма жойда кеча-ю кундуз овқатланиш йўлга қўйилган. 3. Темир йўл кўпригининг тошқиндан кейинги ҳолати.

С. ВЕЛИЧКИН фотолари. (ЎзТАГ).

• Ҳодиса

МУНДИР КИЙГАН ЎҒРИЛАР

Қонун милиция мундирларини кийган икки талончини тийиб қўйди. Собиқ сержант Холмамат Тариев билан собиқ оддий милиционер Муҳаммади Баратов жиноятчилар деб топилди.

Р. исмли кимса кўп ичиб маст бўлиб, ана шу аҳволда Қарши шаҳрининг кўчасида мундир кийган кишиларнинг қўлига тушди. Улар эса жамоат тартибини бузувчига қарши қонун йўли билан чора кўриш ўрнига мастнинг чўнтакларини кавлаб топилган 650 сўмни олиб қўйганлар.

Милиция формасидаги кишилар маст одам шикоят қилиб юрмайди, деб ўйлаганлар-да. Лекин гражданин Р. бўш келмай Қарши шаҳар милициясининг раҳбарларига шикоят қилди. Тергов кўп вақтни олмади.

Шаҳар суди республика Жиноят кодексининг 126- ва 150-моддаларида кўзда тутилган жиноятлар учун Тариевни тўрт йил озодликдан маҳрум этишга ҳукм чиқарди. Унинг шериги Баратов шартли равишда уч йилга хукум қилинди.

В. ШУМАЙЛОВ,
(ЎзТАГ мухбири).

●

Қашқадарё область ижроия комитети ички ишлар бошқармасининг бошлиғи О. Мовиков бу хабарни шарҳлаб қуйидагиларни айтди:

— Милиция сафларини унга суқилиб кирган номуносиб кишилардан тозалар эканмиз, биз ошкораликдан чўчимаймиз. Чунки бу иш ҳуқуқни муҳофаза этувчи органлар обрў-эътиборини сақлашдек буюк ишга хизмат қилади. Кейинги вақтларда хизмат мавқеини суиистеъмол қилган ёки уставни бузган яна бир неча такасалтанглар билан хайрлашишга тўғри келди.

Шуниси кишини ташвишга соладики, халос бўлишига тўғри келган кишилар орасида бизга комсомол комитетлари ва ҳатто партия комитетларининг тавсиялари билан хизматга юборилган одамлар бор. Ўша маънавий нопок Тариевни Яккабоғ район партия комитети, Баратовни эса Ғузор район комсомол комитети тавсия этганди. Ички ишлар органларидан ҳайдалган Т. Мусаев, А. Терентьев, И. Ҳабабов Яккабоғ район партия комитети ва Қарши шаҳар партия комитетининг, Самарқанд область Пастдарғом район комсомол комитетининг йўлланмаларига мувофиқ ишга қабул қилинган эдилар. Бошқа мисоллар ҳам бор.

Афтидан, бу ташкилотларда давлатнинг муҳим хизматига йўлланмалар «ими-жимида» тавсия этилаётган номзодларни жамоатчилик муҳокамасидан ўтказмай, уларнинг сиёсий ва маънавий қиёфаси синчиклаб таҳлил этилмай берилган бўлса керак. Бу ҳар турли мансабпарастлар ва қўли эгрилар учун жуда қулайда!

(ЎзТАГ).

АЖОЙИБОТЛАР ОЛАМИДА

ЎЗГАРУВЧАН МОДА

Таллиннинг машҳур ратушаси (шаҳар маҳкамаси)да XV асрлик меҳмонлар пайдо бўлди. Унинг залига қадимги шаҳарликларнинг ўша замон модаси билан кийинтирилган мум фигуралари ўрнатилди.

Хўш, ўрта аср модельерлари нималарни таклиф этишган! Эркакларнинг кийим-кечаги аёлларникига ўхшаб кетган, найза учли туфлилар мавсумнинг бориб турган модаси бўлган: туфли узунлиги фармон билан белгиланган. Энг ардоқли кишилар саксон сантиметрли ковуш кийиб юрганлар. Қолганлар одмигина аниқроқ қилиб айтсак — кичикроқ пойабзал билан кифояланишган.

Ўша замонларда мода ҳозиргидек тез-тез эмас балки юз йил ичида тахминан бир марта ўзгарган. Масалан, навбатдаги ўн олтинчи асрда серҳашам плашчлар, калта шимлар, баланд қўнжли этиклар пайдо бўлган. Лекин ёқалар ҳаммасидан ҳам ғалати бўлган, ёқанинг диаметри бир ярим метргача борган. «Ковуш» принципига бунда ҳам риоя этилган: либосининг эгаси нечоғлик зотли бўлса ёқаси шунча кенг олинган.

Таллинлик модельер рассомлар тикувчилик санъатининг мана шу ҳамма ютуқларини аниқ кўрсатганлар.

В. КАПП,
ТАСС мухбири.
Таллин.

ОБ-ҲАВО

Ўзбекистон ССР гидрометеорология марказидан хабар қилишларича, республикамизнинг баъзи жойларида ҳаво булутланиб туради, ёғингарчилик бўлмайди. Фарғона водийси ва Тошкент областининг тоғли районларида кечаси ёғингарчилик бўлиши мумкин. Ғарбдан секундига 3—14 метр тезликда шамол эсади. Кечаси ҳарорат 1—6, кундузи 10—15, Ўзбекистоннинг жанубида эса 18 даража иссиқ бўлади.

Тошкентда ҳаво ўзгариб туради, ёғингарчилик бўлмайди. Ғарбдан секундига 7—12 метр тезликда шамол эсади. Кечаси 1—3, кундузи 13—15 даража иссиқ бўлади.

(ЎзТАГ).

Редактор
Л. ҚАЮМОВ.

• Тингланг, томоша қилинг

22 апрель, чоршанба

Телевидение

МТ-I. 8.00 — Зарядка. Мультфильм. Музика. 8.30 — Время. 9.15 — Горчилар, қаердасиз! 10.00 — Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига. 11.00 — Мўъжизасиз-мўъжизалар. 12.00 ва 16.30 — Янгиликлар. 16.45 — Инсон ва компьютер. 17.00 — Хоккей. Жаҳон чемпионати. ЧССР — СССР. 19.15 — Лениндан ўрганамиз. 19.45 — Ф. Маслов. Ленин ҳақида поэма. 19.55 — В. И. Ленин туғилган куннинг 117 йиллигига бағишланган тантанали йиғилиш ва концерт. 23.15 — Футбол. Европа чемпионлари кубоги. Ярим финал «Динамо» (Киев) — «Порто» (Португалия).

МТ-II. 9.00—Гимнастика. 9.15 —Ҳужжатли фильм. 9.35—География. 10.05 — Немис тили. 11.05 — Кураш ва норозилик қўшиқлари. 11.35 — Тарих. 12.05 — Совет ёзувчилари В. И. Ленин ҳақида. 13.05 — Илмий-оммабоп фильм. 13.35 — Физика. 15.05 — Янгиликлар. 15.10 — Драматургия ва театр. 18.30 — Янгиликлар. 18.40 — Қишлоқ янгиликлари. 19.40 — Илмий-оммабоп фильм. 20.00 — Ҳамдўстлик. 20.30 —Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45— Музикали киоск. Танаффусда — Время. 21.50 — «Биринчи кун». Бадиий фильм. 23.15 — Янгиликлар.

УзТВ-I. 7.05 — Ритмик гимнастика. 7.30 — Салом, кичкинтойлар! 7.40 —Телефильм. 8.00 — Ахборот. 8.20 — Ленин қадамжолари бўйлаб. 16.35 — Табиатшунослик. 17.10 — Ҳужжатли фильм. 17.30 — Янгиликлар. 17.40 — Она диёр. 18.15 — Биз Ильич набиралари. 18.45 — Мультфильм. 18.55 — Ёшлик. 19.25 — Ахборот. 19.55 — Москва. В. И. Ленин туғилган куннинг 117 йиллигига бағишланган тантанали йиғилиш ва концерт. 21.30 — Время. 22.05 — «Ленин йўлланмаси билан». Бадиий фильм.

УзТВ-II. 19.35 — Пионер телетайпи. 19.45 — Бир актёр театри. 20.20 — Телефильм. 20.40 — Ритмик гимнастика. 21.00 — Телефильм. 21.30 — Время.

Радио

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Номи қўшиқларда яшайди. 9.30 — Совет Ўзбекистони: одамлар, ишлар ва режалар. 10.15 — Сахий Ленин бобомлар. 11.15 — Юность. 12.10 — Узбекистан индустриальний. 13.00 — Чорвадор. 13.30 — Бу куйни Ильич севарди. 14.00 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш. 15.40 — Болалар учун. Қадрдон ва меҳрибон. 16.00 — Денгиздагилар, Сизлар учун. 18.15 — Қишлоқ ҳаёти. 18.30 — Ленин қалбларимизда. 19.20 — Аланга. 19.55 — Москва. В. И. Ленин туғилган куннинг 117 йиллигига бағишланган тантанали йиғилиш ва концерт.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
(«Советский Узбекистан»)
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР
Издается на узбекском языке

Редакция адреси: 700083, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Хатлар ва оммавий ишлар бўлими телефонлари — 33-21-43, 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06.